

Kolonial forvirring i det danske medielandskab

Udvalgte journalisters og kilders oplevelser af den danske mediedækning af 300-året for koloniseringen af Grønland

»Dansker. Dansker. Dansker. Dansker. Dansker.«: En selvbevidst ungdom har fået nok

Josef, Laura, Seqi og Aka og deres unge venner i Nuuk fester under den lyse grønlandske himmel. De er opvokset i skyggen af traumer og fordomme. Men nu – 300 år efter Hans Egede gjorde Grønland til en koloni – vender de progressive unge grønlandere fortællingen om et forslået land. De bærer deres ophav som et smykke.

KIRKE & TRO | 27.06.21 KL. 20:45

Hans Egedes runde dag markeres mindre end tidligere år

Missionæren, der bragte kristendommen til Grønland, er kontroversiel i Grønland. Men der er spredte udstillinger, udstjenester og kaffemik på lørdag, hvor det er 300-året for Hans Egedes ankomst

Ann-Sophie Greve Møller

Forsker: Der venter danskerne et følelsesmæssigt tab, når Grønland forlader Danmark

Grønland

300 år efter koloniseringen ulmer oprøret i Grønland: »En mental kolonisering, vi skal ud af«
Lørdag er det 300 år siden, Hans Egede gik i land for at kolonisere Grønland. Men jubilæet markeres ikke som planlagt i Nuuk, hvor kritikken af den gamle kolonimagt er blevet skarpere. Der mangler et grundlæggende opgør med kolonihistorien og dens eftervirkninger, mener aktivister og politikere, som vil trække Grønland ud af Danmarks skygge

ere tabet og den »postkoloniale melankoli«.

komment

Foto: Jacob Christen

Ann-Sophie Greve Møller.....: 58247
Johanne Faigh Larsen.....: 57605
Antal anslag.....: 160.395

Speciale i Journalistik
Roskilde Universitetscenter 2022
Vejleder Naimah Hussain

Abstract

This thesis examines the Danish media coverage of the 300th anniversary of the colonization of Greenland. The results of the thesis relies on both empirical data from the coverage between the 1st of May and 31st of August 2021 and interviews with the participants in the coverage: journalists and sources.

The thesis investigates this data through Sigurd Allern's perspective on sources and their relationships with journalists (Allern, 2015), Ann Laura Stoler's theory about colonial aphasia (Stoler, 2011) and the ideas about gatekeeping from Pamela J. Shoemaker (Shoemaker, 1991).

The thesis shows that the coverage of the 300th anniversary of the colonization of Greenland is sparse. It also concludes that both the interviewed sources and journalists have very different ideas about which sources should be included in the coverage, and that the sources are careful in their relations with journalists. Furthermore the thesis examines how colonial aphasia is reflected in the thoughts and perceptions of journalists and sources. The thesis also makes the point that colonial aphasia can have created a confused coverage of the 300th anniversary of the colonization of Greenland.

In the end the thesis makes the case that colonial aphasia is a sort of gatekeeper which defines how the media have portrayed the colonial relationship between Denmark and Greenland in this specific case.

Abstract	1
Problemfelt	4
Problemformulering	6
Den historiske og nutidige kontekst	7
Kort om Hans Egede	7
Fokus på kolonisering og afkolonisering	7
Review: Hvad er ellers blevet undersøgt?	10
Undersøgelser af journalistik i Grønland	10
Undersøgelser af danske mediers dækning af Grønland	11
Delkonklusion	12
Det teoretiske grundlag og begrebsapparat	13
Gatekeeping	13
Gatekeeping på fem niveauer	14
Individniveau	14
Kommunikationsniveau	15
Organisationsniveau	16
Socialt/institutionelt niveau	16
Samfundsniveau	17
Delkonklusion	17
Kildetyper og -relationer	18
De tre klassiske kildetyper	18
Partskilden	18
Ekspertkilden	18
Erfaringskilden	19
Delkonklusion	19
Relationer mellem journalister og kilder	19
De fire kilderelationer	19
Repræsentation i medielandskabet	21
Delkonklusion	22
Det koloniale blik	22
Kolonial afasi	23
En ny strømning	24
Den koloniale arv i en nordisk kontekst	26
Delkonklusion	27
Metode	28
Kvantitativ indholdsanalyse	28
Sampling	28
Kodning	30
Delkonklusion	32

Det kvalitative forskningsinterview	32
Strukturering af interviews	32
Interviewprocessen	33
De enkelte interviews	35
Transskribering	36
Delkonklusion	38
Etiske overvejelser i specialearbejdet	38
At bekende kulør	38
Ansvar for interviewpersoner og egen forskning	40
Delkonklusion	42
Analyse: Kilderelationer, kildetyper og kolonial afasi	43
Kilderelationer og -typer i dækningen af 300-året	43
Kildetyper og repræsentation	43
Relevante pointer fra indholdsanalysen	43
Refleksioner over repræsentation fra kilder og journalister	45
Delkonklusion	47
Kilderelationer	47
Delkonklusion	51
Kolonial afasi i dækningen af 300-året	52
Kolonial afasi i et journalistisk perspektiv	52
Kolonial afasi i et kildeperspektiv	59
Diskussion	67
Det koloniale som en gatekeeper	67
Hvor blev DR af?	69
Samlebetegnelse	70
Historien om Grønland og Danmark	71
At ruske op i den koloniale arv	72
Konklusion	74
Litteraturliste	75
Faglitteratur	75
Internetkilder	77
Bilag	81

Problemfelt

Sidste sommer fandt en af de helt store mærkedage sted for Grønland og Danmarks indbyrdes relation: 300-året for missionæren og kolonisatoren Hans Egedes (1686-1758) ankomst til Grønland. Eller det er i hvert fald sådan, nogle mennesker formulerer det. Andre kalder det 300-året for den danske kolonisering af Grønland. Vi har i dette speciale et postkoloniale blik, derfor kalder vi det gennemgående i hele specialet for dette: 300-året for koloniseringen af Grønland. Eller blot: 300-året.

Set i lyset af tidligere fejring tegnede dagen for ankomsten den 3. juli til at blive en stor begivenhed. 100 år forinden i 1921 blev Hans Egedes ankomst fejret med det første danske kongebesøg i Grønland (Kongehuset). Og på dagen for 250-året rapporterede den grønlandske avis *Atuagagdliutit* om, hvordan flagene steg til vejrs fra morgenstunden, og mennesker samledes i kirker landet over for at mindes Hans Egede (Sermitsiaq).

Men i 2021 var der ikke meget at rapportere om. Kommuneqarfik Sermersooq, som Nuuk ligger i, valgte at gemme de 2,7 millioner kroner, der var budgetteret til at markere den historiske begivenhed og i stedet bruge pengene på at markere grundlæggelsen af Nuuk i 2028 (KNR: Nuuk dropper markering). Og hvis man åbnede en dansk avis eller medie den 3. juli 2021, fik man kun jackpot to gange, hvis man ville læse en historie om 300-året udgivet den dag (Bilag 1).

Netop den danske mediedækning – eller mangel derpå – er udgangspunktet for dette speciale. Hans Egede har fået en birolle og i stedet er fokus på udvalgte journalister og kilders oplevelse af den danske mediedækning af 300-året. Når valget er faldet på den danske mediedækning, skyldes det en undren over den generelle grønlandsdækning i det danske medielandskab. I løbet af vores tid i mediebranchen, først som “prakkere” og sidenhen som freelancejournalister, har vi undret os over, hvordan der blev gået til grønlandsstoffet. “Ring til Søren Espersen”, har vi begge flere gange fået besked på, når vi skulle dække noget i grønlandsregi. Godt nok kunne man forvente markante holdninger fra Dansk Folkepartis daværende grønlandsordfører, men det gentagne fokus på danske kilder i grønlandsdækningen undrede os.

Hvorfor fik vi ikke besked på at ringe til en grønlandsk kilde?

I de seneste år har Hans Egede været genstand for meget diskussion i både Grønland og Danmark. Et nyligt eksempel er tidligere i år, hvor Nuuks borgere vågnede op til, at der stod "live laugh landback" på Hans Egede-statuen i Nuuk. Det refererer til Land Back-bevægelsen i USA, der arbejder for en afkoloniseringsproces (KNR: Hans Egede statue udsat for hærværk). Hans Egede-statuen, der har en prominent placering på en fjeldtop i Kolonihavnen i Nuuk, er flere gange gennem historien blevet overhældt med rød maling. I juni 2020 blev der skrevet *decolonize* (afkoloniser) på statuens sokkel. Dermed blev statuen en del af det globale oprør mod racisme og de koloniale strukturer, der resulterede i, at flere statuer af slavehandlere og kolonisatorer verden over blev vandaliseret den sommer (Berlingske: Statuer vandaliseres). Debatten om Hans Egede-statuen viser, at personen bag selve samme statue er en omdiskuteret figur i Grønland. For nogle repræsenterer han kristendommen, da han kom til Grønland med et kristent budskab. For andre er han ansigtet på koloniseringen. Derfor har vi set 300-året for hans ankomst til Grønland som en anledning til at blive klogere på, hvordan vi forstår og taler om den koloniale arv i den danske mediedækning.

I dette speciale undersøger vi den danske dækning af 300-året for koloniseringen af Grønland og retter blikket mod processen bag denne dækning gennem et fokus på journalister og kilder. Specialet tager udgangspunkt i en kvantitativ indholdsanalyse af mediedækningen af 300-året mellem den 1. maj og 31. august 2021. Indholdsanalysen har til formål at undersøge, hvor massiv dækningen har været, men har også fokus på at kortlægge journalister og medier bag, og hvilke kilder og kildetyper der er blevet anvendt. Ud fra den undersøgelse har vi kontaktet et udvalg af journalisterne og kilderne med henblik på interviews om deres oplevelser med processen bag dækningen, og hvordan de mere generelt har oplevet at medvirke i dækning af Grønland. Specialets fokus er på kilder og journalisters oplevelse af den journalistiske proces bag 300-året. Det teoretiske fokus er på relationen mellem kilder og journalister primært i form af Sigurd Allerns idéer om dette emne (Allern, 2015) og de koloniale problematikker via Ann Laura Stolars begrebe *kolonial afasi* (Stoler, 2011). Vi benytter også Pamela J. Shoemakers tanker om gatekeeping på flere niveauer som en vej til at forstå det danske medielandskab, og hvordan de førnævnte aspekter kan påvirke dette (Shoemaker, 1991).

Problemformulering

- Hvad karakteriserer kildevalget i den danske mediedækning af 300-året for koloniseringen af Grønland, og hvordan påvirker kildevalg og -relationer, kolonial afasi og gatekeeping udvalgte journalister og kilder, som har deltaget i denne dækning?

Den historiske og nutidige kontekst

Specialet undersøger den danske mediedækning af 300-året for Hans Egedes ankomst, men selve Hans Egede som person har ikke en essentiel rolle i dette speciale. I stedet finder vi det vigtigt at give et indblik i, hvad det er for en debat om den koloniale arv, der udfolder sig i medierne og reelt om Grønland og Danmark og den indbyrdes relation. I det nedenstående afsnit kommer vi først meget kort ind på, hvem Hans Egede var, og dykker derefter ned i diskussionen om de koloniale efterdønninger i dag.

Kort om Hans Egede

Bogen *Grønland: Den arktiske koloni* (Frandsen et al., 2017) gennemgår Grønlands kolonihistorie. Da dette ikke er et historisk projekt, bruger vi kun bogen kort til at give en idé om, hvad Hans Egede stod for.

Den danske kolonisering af Grønland startede med den dansk-norske præst Hans Egedes ankomst til landet i 1721. Egede ønskede at finde efterkommere af nordboerne, som tidligere havde boet i Grønland, og som muligvis var hedenske. I flere år arbejdede han derfor for at få kongens tilladelse til missionsvirksomhed i Grønland (Ibid.: 46). Det førte til, at Det Bergen Grønlandske Compagnie blev oprettet, også kaldet Bergenskompagniet, som havde til formål at finansiere koloniprojektet (Ibid.: 41). Egede endte med at være i Grønland i 15 år, inden han rejste hjem til Danmark i 1736 (Ibid.: 81). Han er sidenhen gået hen i historien som Grønlands apostel (Folkekirken.dk: Hans Egede). Men historien beretter også om voldsomme konflikter mellem Egede og den oprindelige inuit-befolkning i Grønland (Frandsen et al., 2017: 65). I dag er Hans Egede også genstand for diskussion i det grønlandske samfund, som debatten om Hans Egede-statuen i Nuuk vidner om. Den vender vi tilbage til senere i afsnittet.

Fokus på kolonisering og afkolonisering

Debat om kolonisering og afkolonisering er ikke ny i det grønlandske samfund. Særligt i 1970'erne blev der skabt en ny politisk bevidsthed i Grønland. Den grønlandske rockgruppe Sumé blev meget populære med deres sangtekster om frigørelse fra

kolonimagten Danmark, og de grønlandske politikere havde i højere grad fokus på grønlandsk identitet og selvstændighed. Det førte til hjemmestyret, som blev indført i 1979 (Danmarkshistorien.dk: Grønland). Den nationale bevidsthed førte også til, at NGO'en Inuit Circumpolar Council blev oprettet i 1977 (Frandsen et al., 2017: 257). Den har til formål at styrke samarbejdet mellem inuit i Grønland, Canada, Alaska og Tjukotka (Inuit Circumpolar Council). I dag har Grønland selvstyre (Retsinformation.dk: Grønlands Selvstyre) og er en del af rigsfællesskabet.

Men også i disse år er der øget opmærksomhed på den koloniale arv. På Ilisimatusarfik, Grønlands Universitet, er der inden for de senere år skrevet flere specialer, som tager afsæt i den koloniale fortid, ligesom der generelt er en stor interesse for de koloniale problematikker på universitetet (KNR: De unge fører an). I 2020 var der stor debat om Hans Egede-statuen i Nuuk, som vi nævnte i ovenstående problemfelt. Det førte til en afstemning i Kommuneqarfik Sermersooq, som Nuuk er en del af, om, hvorvidt Hans Egede-statuen skulle blive stående på fjeldtoppen i Nuuk. Ud af de cirka 23.000 mennesker i kommunen, stemte 600 for, at den skulle fjernes, mens 921 stemte imod (KNR: Afstemning om Hans Egede er slut). Og dermed står Hans Egede fortsat og skuer ud over havet i dag i Nuuk. Selvom det var forholdsvis få, der deltog i afstemningen, nød debatten stor opmærksomhed i både grønlandske og danske medier.

Nu godt et år efter 300-året for koloniseringen er kolonirelationen mellem Grønland og Danmark igen i højsædet blandt politikerne. I juni i år blev Naalakkersuisut¹ og den danske regering enige om, at der skal foretages en ny historisk udredning af forholdet mellem Grønland og Danmark (Statsministeriet: Historisk udredning). Også i 2007 blev der foretaget en historisk udredning om afviklingen af Grønlands kolonistatus 1945-54 (Beukel et al., 2007). Aftalen om den nye udredning sker blandt andet i kølvandet på flere DR-historier, som handler om menneskelige konsekvenser af den danske indflydelse i Grønland. Blandt andet har DR-historien "Spiralkampagnen"² (DR: Spiralkampagnen) fået stor opmærksomhed i medierne. Tidligere på året fik de såkaldte eksperimentbørn³ en offentlig undskyldning fra statsminister Mette Frederiksen samt en økonomisk kompensation (Politiken: Eksperimentbørn får godtgørelse), og i juni

---

¹ Den grønlandske regering.

² DR-podcast som undersøger, hvordan tusindvis af grønlandske piger og kvinder fra 1966 til 1975 fik spiraler som led i den danske myndigheders strategi for at nedbringe befolkningsvæksten i Grønland.

³ I 1951 blev 22 grønlandske børn tvangsflyttet til Danmark som led i et socialt eksperiment, hvor de skulle lære det danske sprog og kultur og blive en ny dansktalende elite.

startede en ny sag, hvor en gruppe af de juridisk faderløse⁴ kræver kompensation fra den danske stat (KNR: Juridisk faderløse sender krav om erstatning). Det er alt sammen eksempler på, hvordan fortidens historier bliver taget frem i lyset på ny. Vi bider også her mærke i, at den her mediedækning finder sted et år efter, at 300-året fandt sted.

Dette korte indblik i, hvordan kolonitiden fylder i det grønlandske samfund i dag, har til formål at give dig, læseren, en forståelse for, hvad det er for en debat, der udfolder sig.

---

⁴ Indtil 1963 i Vestgrønland og 1974 i resten af Grønland havde børn født uden for ægteskab ikke krav på at kende deres far, arve ham eller tage faderens efternavn. De er senere blevet kendt som juridisk faderløse.

Review: Hvad er ellers blevet undersøgt?

I det følgende afsnit beskriver vi den eksisterende forskning i form af specialer, semesteropgaver og afhandlinger, som vi er stødt på i søgninger på forskellige biblioteker og databaser. Vi er klar over, at det kun er et lille udsnit af den eksisterende forskning, da vi har valgt at fokusere udelukkende på den forskning, som netop handler om specifikt journalistik i en dansk-grønlandsk og grønlandsk kontekst.

Det er med til at skabe et overblik over området journalistik og Grønland og dermed også argumentere for, hvorfor der mangler et svar på vores problemformulering.

Vi har brugt Rex og besøgt Polarbiblioteket i København for at få adgang til nogle bestemte værker.

Undersøgelser af journalistik i Grønland

Vi beskriver først de tekster, som vi er stødt på, som fokuserer på den grønlandske presse. Vi finder det interessant at skitsere den forskning, da det kan fungere som et interessant komparativt perspektiv samt give læseren af dette speciale en forståelse for både Grønland og Danmark i et journalistik regi.

Isornartorsiorpisi?: En undersøgelse af omfanget af kritisk journalistik i den landsdækkende grønlandske presse (2016) er et speciale på Roskilde Universitet skrevet af Maria Albøg Jespersen. Specialet undersøger – som titlen foreslår – den kritiske journalistik i Grønland. Specialet konkluderer blandt andet, at den grønlandske presse sætter de klassiske nyhedsværdier og journalistiske kritiske principper i højsædet (Jespersen, 2016: 75). Dog underbygger empirien, at pressen ikke lever fuldstændigt op til de kritiske idealer, og at der er en mangel på kritisk journalistik, særligt i form af den måde, som interviews bliver udført på (Jespersen, 2016: 75-76).

Naimah Hussains ph.D.-afhandling fra 2018 *Journalistik i små samfund: Et studie af journalistik praksis på grønlandske nyhedsmedier*⁵ drejer sig også om journalistikken i Grønland. Modsat det førnævnte speciale er der dog et mere bredt fokus på journalistiske praksisser og ikke kun den kritiske journalistik.

---

⁵ Naimah Hussain er også vejleder på dette speciale og *Isornartorsiorpisi?: En undersøgelse af omfanget af kritisk journalistik i den landsdækkende grønlandske presse* (Jespersen, 2016)

Naimah Hussain beskriver i kapitel seks kildebrugen i grønlandsk journalistik, hvor der er en del geografiske udfordringer i forhold til kildekontakten i Grønland. Det gælder både praktiske problematikker i forhold til at komme ud til mindre byer, men også at der i et mindre samfund er færre kilder, end der er i et større samfund som eksempelvis det danske. Det er også en pointe i ph.D.-afhandlingen, at mindre samfund også skaber en situation, hvor mange kender hinanden, og dermed er der flere journalister og kilder, som har eksisterende relationer (Hussain, 2018: 193).

I det næste kapitel, det syvende, tager Hussain det faktum op, at det grønlandske samfund grundlæggende er tosproget. Hun beskriver, at det har den konkrete effekt, at artikler versioneres, så de både udkommer på dansk og grønlandsk. Men det er også knyttet til identitetsspørgsmål (Hussain, 2018: 193).

Undersøgelser af danske mediers dækning af Grønland

Der er også tidligere forskning om danske mediers dækning af Grønland. Et af de nyere eksempler på dette er fra 2019 i form af Louise Schou Drivsholms speciale *Inatsisartut: En undersøgelse af tre danske dagblades dækning af Grønlands landstingsvalg i 2018*. Specialet undersøger Jyllands-Posten, Politiken og Berlingskes dækning af det grønlandske landstingsvalg i 2018 og konkluderer, at den mest almindelige måde at frame Grønland på i den dækning var som "uselvstændig" og "afhængig" af Danmark. Drivsholm konkluderer også, at de tre medier medvirker til en reproduktion af allerede eksisterende måder at se Grønland på. Specialet tager dog også op, at der er afvigelser fra den måde at dække Grønland på, og at de afvigelser oftest kommer i sammenhæng med, at journalisten har været i Grønland i forbindelse med udarbejdelsen af artiklen, og at kilderne er grønlandske (Drivsholm, 2019: 2).

Samme år blev der også skrevet et bachelorprojekt om dette valg. *Danske nyhedsmediers dækning af Grønlands Landstingsvalg i 2018 – et studie af kolonialitet i dansk nyhedsjournalistik, og hvordan journalistik kan dekoloniseres* (2019) af Maja Ulrikke Wolfgang beskriver også, hvordan kolonitiden afspejles i mediedækningen af valget i form af en overfladisk dækning, hvor kun få stemmer kommer til orde (Wolfgang, 2019: 2).

I forlængelse af dette blev der i 2021 også skrevet et bachelorprojekt om valg i Grønland. I 2021 var der igen landstingsvalg i Grønland, og projektet *Grønland i de danske medier: En undersøgelse af nyhedsdækningen af Grønland under landstingsvalget 2021* undersøger de tre medier DR, B.T. og Ekstra Bladets dækning af dette valg. Projektet fokuserer også på framing, lige som det førnævnte, men her er konklusionen, at Grønland primært frames neutralt. Dog pointeres det også, at dækningen ofte gentager en række stereotyper om grønlændere og Grønland. Igen understreges det, at flere grønlandske kilder er med til at afhjælpe bestemte stereotype skildringer af Grønland (Bjørn et al., 2021: 2).

Hvis man ser længere tilbage, er der teksten *Danske mediers dækning af grønlandsstoffet* fra 1979, hvor Lars Toft Rasmussen undersøger mediedækningen af Grønland af danske medier. Opgaven beskriver, hvilke medier der har faste medarbejdere til at dække grønlandsstoffet (14 ud af 49), og hvordan disse medarbejdere agerer. Få af dem kan grønlandsk, og ingen arbejder decideret som korrespondenter i Grønland. Samtidig er dækningen meget styret af den enkelte medarbejders interesse for stoffet. Rasmussen beskriver også, at de emner, som oftest går igen i artiklerne, er hjemmestyret, kriminalitet, spiritus og ulykker (Rasmussen, 1979: 1-35).

Delkonklusion

Ud fra denne mindre gennemgang af specialer, semesteropgaver og afhandlinger inden for området journalistik og Grønland kan vi konkludere, at der ikke allerede findes et fyldestgørende svar på vores problemformulering. Flere tekster fokuserer også på kolonisering, men ingen tager – som vores speciale – op, hvordan dækningen er af emner, der som 300-året er helt åbenlyst knyttet til den koloniale historie. Samtidig har der i undersøgelser af den danske dækning af Grønland oftest været fokus på framing og diskurser og knap så meget på journalistiske praksisser og relationen mellem kilder og journalister. Dette er også noget, som vi undersøger i dette speciale.

Det teoretiske grundlag og begrebsapparat

I følgende afsnit redegør vi for vores valgte teorier i specialet. Vores teoretiske udgangspunkt er journalistiske teorier om *gatekeeping* (Shoemaker, 1991) og *kilderelationer* (Allern, 2015) og postkolonial teori med begreberne *kolonial afasi* (Stoler, 2011), *det kulturelle arkiv* (Wekker, 2016) og *nordisk exceptionalisme* (Pettersen i: Jensen og Loftsdóttir, 2012), som er med til belyse forskellige elementer af vores empiri. Det postkoloniale blik er oplagt, da 300-året er funderet i den koloniale historie mellem Grønland og Danmark. Teorierne er med til at skabe et sammenspil, hvor vi både kan forstå de journalistiske problemstillinger i vores empiri, men også dykker ned i forskellige tematikker knyttet til repræsentation og kolonialisme.

Gatekeeping

I det følgende afsnit uddyber vi begrebet *gatekeeping*. Begrebet centrerer omkring spørgsmålet om, hvad der gør, at en historie bliver til noget inden for medieverdenen. Til dette vil vi tage udgangspunkt i professor i kommunikation Pamela J. Shoemakers tekst "Theorizing about Gatekeeping" (1991) fra bogen *Gatekeeping* (Shoemaker, 1991). Vi bruger teorien med det formål at kunne give yderligere perspektiver på, hvordan empirien til dette speciale er blevet til. Vi giver altså et teoretisk perspektiv, der helt overordnet kan være med til at forklare, hvorfor et journalistisk produkt bliver til og giver et grundlag for at forstå, hvordan forskellige temaer og samfundsmæssige forhold kan have indflydelse på processen i at udarbejde et journalistisk produkt. Vi mener, at det også kan være med til at skabe en forståelse for det essentielle i senere præsenterede teorier om kolonialisme og kilderelationer. Gatekeeping kan nemlig være med til at sætte ord på, hvorfor valg træffes både ud fra samfundsmæssigt perspektiv, men også ud fra praktiske foranstaltninger for den enkelte journalist. Gatekeeping er ikke det mest essentielle begreb i vores analyse, men er med til at skabe en forforståelse for, hvorfor de andre dimensioner er vigtige for de journalistiske processer, som vi undersøger.

Hvis man helt kort skal skitsere, hvad gatekeeping handler om, er et godt sted at starte at se på en dansk oversættelse af begrebet: En, der vogter over en port. I dette billede

skal porten ses som adgangsgivende til at blive en historie i et givent medie (Shoemaker, 1991: 32-33). Vogteren kan dog godt være mere end én person ifølge Shoemaker:

Lewin's choice of the terms gatekeeping and gatekeeper leads one naturally to think about gatekeeping as a process that operates on the individual level analysis - an individual opens and closes the gates. (Ibid.: 32).

En central del af Shoemakers pointe er nemlig, at gatekeeping ikke kun foregår gennem en journalist eller redaktør, men på langt flere niveauer (Ibid.: 33-70).

Gatekeeping på fem niveauer

Shoemaker beskriver i "Theorizing about Gatekeeping", hvordan gatekeeping foregår på fem forskellige niveauer (Ibid.: 32):

- Individniveauet (Ibid.: 33-48)
- Kommunikationsniveauet (Ibid.: 48-53)
- Organisationsniveauet (Ibid.: 53-60)
- Institutionsniveauet (Ibid.: 60-67)
- Samfundsniveauet (Ibid.: 67-70)

I de følgende afsnit beskriver vi, hvordan gatekeeping fungerer på de enkelte niveauer, men også hvordan de spiller sammen.

Individniveau

Som tidligere nævnt kan det være oplagt at tænke en gatekeeper som en enkeltperson. Og Shoemaker afviser heller ikke, at gatekeeping foregår på individniveau – det foregår bare også på andre niveauer (Ibid.: 32).

Når man ser på gatekeeping på det individuelle niveau, skal man netop forholde sig til det, som titlen på niveauet indikerer: individet. Det kan eksempelvis være i forhold til at se på, hvilke fordomme journalisten eller redaktøren har, som kan være med til at styre, om en historie bliver til noget eller ej (Shoemaker, 1991: 46-47). Samtidig skal der tages

højde for ganske almindelig kognitive processer som genkendelighed, som enten kan gøre, at en historie vælges eller fravælges (Ibid.: 38-39).

Helt grundlæggende skal individet altså karakteriseres, når man kigger på den individuelle gatekeeper og forsøger at forstå beslutningerne, som denne træffer (Ibid.: 34). Det kan som nævnt eksempelvis være fordomme, men også hvilke frames og normer personen er påvirket af, hvilke nyhedsværdier personen køber ind på, og personens baggrund, værdier og oplevelser (Ibid.: 34, 39).

I forhold til det konkrete journalistiske arbejde er det også essentielt at forholde sig til, hvilken rolle gatekeeperen har. Er det en journalist eller redaktør? Arbejder personen freelance eller fast? Hvordan ser personen selv på sit arbejde - er det vigtigt at være kritisk? Samtidig kan det også have betydning, hvor i landet personen arbejder, hvor mange kolleger denne har omkring sig, og om personen arbejder med tv, skrift eller radio (Ibid.: 34, 47-48).

Kommunikationsniveau

Et andet niveau er kommunikationsniveauet. Dette niveau indkapsler de rutiner, som er en central del af gatekeeping. Rutinerne hviler på normer i branchen og er derfor ikke individuelle. Dog kan brud på normer af individuelle gatekeepere med tiden også blive til rutiner (Ibid.: 50).

Rutinerne er typisk erfaringsbaserede og kan eksempelvis være startet for at beskytte journalister og medier mod kritik. Rutinerne er også med at skabe et mere naturligt "flow", så beslutningsprocessen ikke bliver lige omfattende hver gang (Ibid.: 48-49). Her er der for eksempel tale om deadlines, som skaber en naturlig begrænsning. Det samme er gældende for pladsen i dagblade – forskellige områder får forskellig plads, som også er med til at sikre en naturlig udvælgelsesproces (Ibid.: 50-51).

Rutinerne er også tæt knyttet til et andet begreb, der er med til at forklare, hvorfor historier bliver til eller ej. Det er nyhedsværdier, som er et forsøg på at beskrive de bevidste og ubevidste værdier, som en historie skal leve op til for at blive dømt værdig (Ibid.: 51-52).

Organisationsniveau

Dette niveau kan på overfladen minde meget om kommunikationsniveauet, da det også knytter sig til rutiner. Men det adskiller sig på det afgørende punkt, at det er koblet til den enkelte organisation (Shoemaker, 1991: 53). Socialiseringsprocessen er her central: Hvilke værdier og arbejdsrutiner bliver den enkelte gatekeeper lært hos den enkelte organisation? (Ibid.: 59-60).

Hvis man fokuserer på dette niveau er det med til at skabe en opmærksomhed på, at det er forskellige organisationer, som ansætter de individuelle gatekeepere og også skaber specifikke rammer for deres arbejdsproces og dermed gatekeeping. I og med at organisationerne ansætter, har de også magten til at fyre deres ansatte. Hele denne sammensætning kan være med til at gøre, at den enkelte gatekeeper ikke træffer beslutninger ud fra individuelle holdninger, gængse nyhedsværdier eller samfundstendenser, men i stedet ud fra de værdier, som organisationen har lagt for dagen (Ibid.: 53-55).

Samtidig udfører de også en form for "casting" af deres ansatte: Man er typisk hyret til at udfylde en bestemt rolle. Denne rolle kan også hænge sammen med, hvor ofte ens historier kommer igennem – organisationen kan have sat sig fast på, at en bestemt type historier skal komme fra en bestemt person (Ibid.: 54-56).

Organisationens størrelse og fokus er også afgørende for, hvordan dette ser ud i praksis (Ibid.: 56).

Socialt/institutionelt niveau

Dette niveau fokuserer primært på omgivelsernes effekt på, hvad der bliver til historier. I denne kontekst skal omgivelserne forstås som eksempelvis institutioner, enkeltpersonskilder og organisationer. Dette er essentielt at se på, da mange journalister og redaktører ikke oplever hændelser live, men er afhængig af andres evne og vilje til at formidle dem. Derfor er kilder altså i stand til både at facilitere og stoppe en historie og fungerer dermed også som gatekeepere (Ibid.: 60-62).

Derfor er det også vigtigt at være opmærksom på, at kilder selv har agendaer – ligesom journalister og medier. Magtfulde kilder har også lettere ved at komme til orde, og det kan derfor også være dem, som ender med at få bestemte vinkler gennemtruffet. Også interesseorganisationer kan forsøge at få bestemte historier igennem i stil med

enkeltpersoner. Det samme kan siges om pr-afdelinger i virksomheder. Samtidig kan flere kilder stå med ønsket om, at deres historier kommer uredigerede frem til publicering (Shoemaker, 1991: 60-67).

Men det ikke er kun kilder, det er relevant at forholde sig til på dette niveau af gatekeeping: Økonomiske interesser har nemlig også en effekt på, hvad der publiceres. Når medier skal tjene penge, agerer medier nødvendigvis også efter dette. Det kan for eksempel være i forhold til annoncer, hvor annoncører kan komme til at påvirke historieudvælgelsen. Den samme effekt kan politikere og andre magthavere også have (Ibid.: 63-64).

Til slut kan medier også blive påvirket af andre medier. Det sker for eksempel, hvis et medie lykkes med at sætte en agenda, som andre medier derfor ser sig nødsaget til også at følge (Ibid.: 67).

Samfundsniveau

Dette niveau er med til at forklare den samlede kontekst, som al mediedækning indgår i. Samfundskulturen kan dog både være med til at påvirke, hvad der bliver skrevet om, men kan også blive influeret og ændres af, hvad der bliver dækket. Groft sagt er samfundstilstanden altså afgørende for, at nogle emner bliver dækket meget i nogle perioder og andre emner på et andet tidspunkt. Det kan eksempelvis være klima, racekonflikter eller lignende. Hvis man kigger på dette niveau kan det også afsløre, hvordan medierne tolker samfundet i bestemte perioder: altså hvad de ser som et centralt samfundsemne. Samtidig kan samfundets ideologiske grundværdier også være afspejlet i udvælgelsen af historier og være med til at udfordre dem eller bevare status quo (Ibid.: 68-70).

Delkonklusion

Vi har nu defineret det perspektiv, som vi ser medielandskabet ud fra via Shoemakers teori om gatekeeping og de forskellige niveauer. Dette perspektiv skal både ses som en ramme for andre teorier og empiri, men ikke som et decideret analyseredskab. Derimod bliver gatekeeping afgørende i forhold til at diskutere analysen og drage en konklusion ud fra denne.

Kildetyper og -relationer

I det følgende afsnit dykker vi nærmere ned i de to umiddelbare parter i et stykke journalistik: kilden og journalisten. Det gør vi både via et helt grundlæggende og forenklet syn på kilder, der dog stadig er i brug i journalistikken. Men vi dykker også dybere ned i, hvad disse kilder egentlig bidrager med, deres flertydighed og det blik og den relation, som journalisten har på og med sine kilder. Yderligere præsenterer vi også kort et tema om repræsentation blandt kilder. Specialet tager udgangspunkt i journalister og kilder, som det også kan ses i problemformuleringen. Derfor har vi taget fat i relevante teorier først og fremmest for at få relationen og de respektive parter klart defineret. Derudover får vi en række forklaringsmuligheder på, hvorfor disse to parter interagerer, som de gør.

De tre klassiske kildetyper

Som en kort introduktion til teori om kilder og journalister tager vi fat i de tre kildetyper, der typisk bliver refereret til inden for journalistikken. Vi tager udgangspunkt i lektor i journalistik Lars Bjergs tekst "Kildeidentifikation" (2005), hvor han beskriver partskilden, ekspertkilden og erfaringskilden. I det følgende beskriver vi kort de tre typer, og hvad der karakteriserer dem.

Partskilden

En partskilde er en kilde, som er knyttet til en sag. Det kan eksempelvis være en direktør i et firma, en politiker eller en aktivist. Derfor er der heller ingen forventning til, at denne type kilde forholder sig neutralt, men snarere at kilden netop forsøger at tale sin sag (Bjerg, 2005: 2).

Ekspertkilden

En ekspertkilde ligger inde med en stor viden om et område. Det kan eksempelvis være en lektor eller professor på et universitet. Det kan være alle typer fra fagfolk som en

psykolog eller tømrer, hvis de ikke er knyttede til den sag, som journalistikken er knyttet til. Modsat partskilden er der nemlig en forventning om neutralitet, men dette kan dog godt være en illusion (Bjerg, 2005: 1-2).

Erfaringskilden

En erfaringskilde har en form for personlig erfaring med det emne eller den sag, som tages op. Det er kort sagt dem, som sagen berører. Det kan eksempelvis være en beboer på et plejehjem, som bliver påvirket af nedskæringer (Ibid.: 2).

Delkonklusion

Disse tre kildetyper skal dog blot ses som en form for udgangspunkt i forhold til, hvordan vi ser på kilder i specialet. Vi tager nemlig også højde for, at kildetyperne godt kan flyde sammen: En aktivist, som umiddelbart er partskilde, kan også have personlige erfaringer med området, der giver de perspektiver, som en erfaringskilde kommer med.

Relationer mellem journalister og kilder

Med medieforsker Sigurd Allerns tekst "Når journalister danser med kilder" fra *Journalistikk og kildekritisk analyse* (Allern, 2015) redegør vi for de forskellige relationer, der kan være mellem journalister og kilder. Teksten tager udgangspunkt i en norsk kontekst, men der kan argumenteres for, at mediebildet i Norge og Danmark minder meget om hinanden, da samfundene er sammenlignelige. Derfor finder vi teksten relevant i denne sammenhæng. Ifølge Allern er der særligt fire relationer, der kendetegner forholdet mellem journalist og kilde.

De fire kilderelationer

Hvad vil det egentlig sige at være en kilde? Ifølge Sigurd Allern er en kilde en person eller institution, som kommunikerer med en journalist. For erfarne journalister er det vigtigt at have et godt kildenetværk, som de bygger op gennem årene, og som kan kontaktes i forskellige sammenhænge. Også for professionelle kilder er det en fordel at

være i kontakt med journalister. Gennem medietræning bliver professionelle kilder mere erfarne i forhold til, hvordan de kan få deres dagsorden igennem i det journalistiske produkt (Allern, 2015: 79-80). Allern skriver:

Sosiologen Herbert Gans (1980: 116) har med en kjent metafor karakterisert forholdet mellom journalister og kilder som en dans: "...for sources seek access to journalists, and journalists seek access to sources. Although it takes two to tango, either sources or journalists can lead, but more often than not, sources do the leading (Ibid.: 80).

I hvilket tempo og hvordan dansen foregår, karakteriserer Allern i fire typer relationer, som han vurderer særligt kendetegner forholdene mellem journalist og kilde. Den første er *almennyttige informationsrelationer*, som dækker over, at relationen mellem journalist og kilde primært handler om at få belyst en nyhed eller sag. I denne relation er der ikke en forhandling om kontrol over dagsordenen. Derimod er det nyheden, som er i centrum. Kilden kan kontakte journalisten med information, som er i samfundets interesse, eller det kan eksempelvis være en kilde til baggrund eller et øjenvidne.

Den næste relation kalder Allern for *strategiske bytte- og forhandlingsrelationer*. Der er lagt vægt på, at både journalist og kilde plejer kontakten til hinanden gennem regelmæssig kontakt (Ibid.: 81). Det betyder meget for forholdet, hvilken oplevelse parterne har med hinanden i forhold til det journalistiske produkt. Denne relation er typisk mellem nyhedsorganisationer og repræsentanter for institutioner, hvor der er et udbytte på spil for begge parter. Journalisten kan tilbyde adgang til publikum, mens institutionerne tilbyder information. Ifølge Allern har institutionen en interesse i at påvirke journalistens produkt, mens journalisten har en interesse i at få mere information ud af institutionen, hvorfor der er tale om en forhandlingsrelation. Denne type relation er kendetegnende for mediebildet i dag, hvor journalistikken bliver til et spændingsfelt mellem forhandling og kamp om at kontrollere dagsordenen (Ibid.: 82). Hertil præsenterer Allern begrebet *informationshindre*, som eksempelvis kan være, når centrale kilder ikke vil give interview eller kommunikere med journalisten. Samtidig kan organisationer også give ansatte mundkurv på. Det kan resultere i, at journalisten må droppe historien. Dermed bliver det udtryk for en strategisk magtforhandling (Ibid.: 85). Et andet kendt virkemiddel, der læner sig op af informationshindre, er, når centrale

kilder giver information uden for citat. Allern påpeger, at det er en strategi, som kan bruges til at påvirke journalisten til en bestemt vinkel (Allern, 2015: 86).

Det er særligt de to førstnævnte kilderrelationer, vi vender tilbage til i analysen. Derudover præsenterer Allern også begrebet *rettighedsrelationer*, som fokuserer på de rettigheder og pligter, journalister har i forhold til kilden. Det er eksempelvis de etiske regler, som Norsk Presseforbund har vedtaget (Ibid.: 90), og som også gør sig gældende for Dansk Journalistforbund (Dansk Journalistforbund: Presseetiske regler). Rettighedsrelationen vender vi kort tilbage til i analysen. Den sidste relation kalder Allern for *kommercielle markedsrelationer*, som er et begreb for et økonomisk bytteforhold. Det er kendetegnet ved kontakten mellem redaktion og aktører, som bliver brugt som kilder, som eksempelvis nyhedsbureauer, der sælger journalistisk bearbejdet information til nyhedsmedier. Derudover dækker det også over, når journalister betaler kilder for at medvirke i det journalistiske produkt, som der er set eksempler på gennem tiden, men som strider imod de presseetiske regler (Allern, 2015: 93). Vi mener, at det er relevant kort at præsentere den sidste type kilderrelation for at forstå hele konteksten. Det er dog ikke en type relation, som har vist sig at være specielt relevant i forhold til vores empiri. Derfor er denne relationstype ikke med i analysen.

Repræsentation i medielandskabet

Sigurd Allern påpeger også, at der er en ulige medierepræsentation. *Elitekilder* er en gruppe, som er godt repræsenteret i medierne. Den kategori indeholder personer, der har væsentlig politisk eller økonomisk magt og i kraft af deres profession har magt til at påvirke en diskurs (Ibid.: 94). Det er eksempelvis eksperter, der typisk har en institutionel tilknytning og bliver interviewet i kraft af deres kompetencer, hvor de kan give vurderinger, som ikke er påvirket af markedsinteresser (Ibid.: 95). Derimod er *græsrodkilder* repræsenteret i begrænset grad i medierne. Det er kilder, som ikke repræsenterer et professionelt miljø eller har en institutionel betydning, hvorfor de står i kontrast til eksempelvis eksperter (Ibid.: 94). De to kildetyper vender vi også tilbage til i analysen. Kilder med anden etnisk baggrund er også mindre repræsenteret i medierne (Ibid.: 100). Det samme billede kan siges at gøre sig gældende i en dansk kontekst, hvor blandt andet medieforsker Hanne Jørndrups undersøgelse *Dem vi (stadig) taler om*

(2022) viser en svag repræsentation af personer med anden etnisk baggrund end dansk. Jørndrups undersøgelse vender vi tilbage til i analysen.

Allern stiller et centralt spørgsmål, om hvad der skal til for at få en bredere repræsentation af kilder. Ifølge ham er personer uden positioner og magt interessante, når de eksempelvis kan bruges som "case" i en nyhedssag. De bliver også kaldt *konsekvenskilder* (Allern, 2015: 96), eller på dansk *erfaringskilder*, da de er dem, som har den menneskelige erfaring og kan blive et "ansigt" på sagen. Mennesker kan også blive "nyhedsværdige" i forbindelse med dramatiske begivenheder (Ibid.). En faktor til at skabe et mindre mangfoldigt medie billede er, at mange journalister ikke kommer ud og møder kilder, men i stedet "er lænket til kontorstolen". Eksempelvis påpeger Allern, at reportagen er en truet art på redaktionerne, hvor der er høje krav til daglig produktivitet (Ibid.: 100). Det er en pointe, vi også tager med os i analysen, idet de journalister vi har interviewet i dette speciale har fået mulighed for at tage på reportage i forbindelse med 300-året.

Delkonklusion

De teoretiske perspektiver, som vi lige har præsenteret i forhold til kilderelationer og -typer vil blive udgangspunktet for et analytisk afsnit, hvor vi dykker ned i vores empiri. Det er altså Sigurd Allerns idéer om kilderelationer, der er definerende for vores måde at anskue kilder på i dette speciale.

Det koloniale blik

Det følgende afsnit fokuserer på det postkoloniale perspektiv, som vi også har i specialet. Det bliver både gjort for at klargøre præcis, hvilket teoretisk blik vi har på de koloniale relationer mellem Danmark og Grønland samt for at skabe de teoretiske rammer for et analyseafsnit. Det postkoloniale blik udfordrer historiografiske traditioner og diskurser og belyser, hvordan de koloniale strukturer har betydning i dag (Bhambra, 2014: 115).

Forsker i antropologi og historiske studier Ann Laura Stoler introducerer begrebet *kolonial afasi* i teksten *Colonial Aphasia: Race and Disabled Histories in France* (2011). Vi bruger kolonial afasi som styrende for den del af vores analyse, der fokuserer på

koloniale strukturer i dækningen af 300-året for koloniseringen af Grønland. Selvom Stoler tager udgangspunkt i den franske kolonihistorie, vurderer vi, at det er sammenligneligt med den dansk-grønlandske kolonihistorie. Derudover kommer vi også kort ind på forsker i kulturel antropologi Gloria Wekkers begreb *det kulturelle arkiv* fra bogen *White Innocence: Paradoxes of Colonialism and Race* (2016). Det kulturelle arkiv giver en forståelse for, hvordan den koloniale fortid har indflydelse på strukturerne i vestlige lande i dag. Det er relevant for os, da vi netop tager udgangspunkt i forståelsen af Danmarks koloniale fortid. Vi introducerer også begrebet *nordisk exceptionalisme*, som bliver præsenteret i bogen *Whiteness and Postcolonialism in the Nordic Region: Exceptionalism, migrant others and national identities* (Jensen og Loftsdóttir: 2012). Dette begreb bliver brugt til at skabe en forståelsesramme for den specifikke nordiske kontekst, som vi undersøger i specialet.

Kolonial afasi

En glemt historie. Et hukommelsestab. Kolonial amnesi. Det er nogle af de termer, der gennem tiden er blevet brugt til at beskrive fortællingen om kolonitiden i en fransk kontekst. En "glemt" historie, der med års mellemrum støves af og vises frem på ny, for derefter at blive gemt væk igen (Stoler, 2011: 122). Frem for kolonial amnesi, der dækker over helt eller delvist hukommelsestab, introducerer Ann Laura Stoler begrebet *kolonial afasi*, som hun mener er mere akkurat. Afasi dækker over problemer med at udtrykke tanker i ord, eller hvor talen kan være uforståelig (Sundhed.dk). Stoler påpeger, hvordan kolonihistorien på den ene side er tilgængelig viden i det franske samfund samtidig med, at samfundet ikke er i stand til at knytte historien til nutidige problemstillinger. Hun skriver:

In aphasia, an occlusion of knowledge is the issue. It is not a matter of ignorance or absence. Aphasia is a dismembering, a difficulty speaking, a difficulty generating a vocabulary that associates appropriate words and concepts with appropriate things. Aphasia in its many forms describes a difficulty retrieving both conceptual and lexical vocabularies and, most important, a difficulty comprehending what is spoken (Stoler, 2011: 125).

Ifølge Stoler er kolonial afasi med til at fremhæve forholdet mellem den historiske vidensproduktion, samfundsmæssige diskussioner om immigranter og fraværet af koloniale problematikker, som gør sig gældende i dag (Stoler, 2011: 145). Hun kalder det en politisk sygdom og et psykisk problematisk rum (Ibid.: 153). Det dækker over det, som hun undersøger i teksten: Hvordan den koloniale arv på én gang eksisterer og ikke er til stede i det franske samfund (Ibid.: 145).

As Fanon wrote in 1952, "The European knows and does not know". It is Sartre, however, who reminds us that people know and do not know, not sequentially but at the very same time. Like the noun *ignorance*, which shares its etymology with the verb *to ignore*, *forgetting* is not a passive condition. *To forget*, like *to ignore*, is an active verb, an act from which one turns away. It is an achieved state (Ibid.: 140-141).

Fraværet af den koloniale historie gør sig blandt andet gældende i curriculum (Ibid.: 126) og i landets nationale fortælling, hvor den koloniale fortid ikke er en del af den nuværende historie (Ibid.: 127).

Det hænger også sammen med de perspektiver, som Gloria Wekker beskriver via begrebet *det kulturelle arkiv*. Det begreb bliver præsenteret i bogen *White Innocence: Paradoxes of Colonialism and Race* (2016) og går ud på, at der eksisterer et ikke-anerkendt lager af viden og følelser, som er funderet i den hollandske koloniale historie. Den viden og de følelser, som ikke er anerkendt, spiller dog en essentielt rolle i forhold til, hvordan den hollandske nations selvforståelse er (Wekker, 2016: 3). Mere specifikt kommer det kulturelle til udtryk i de ting, som vi tænker og den måde, som vi agerer på. Det er baseret på viden, minder og strukturer (Ibid.: 19). Men ifølge Wekker bliver det førnævnte netop ikke koblet sammen med den koloniale fortid. Dette gælder også for andre nationer, som har en imperialistisk fortid (Ibid. 1).

En ny strømning

Ann Laura Stoler påpeger endvidere, at der siden 1940'erne - og før - er produceret viden om koloniale relationer og dens konsekvenser, hvor særligt teoretikere som Aimé Césaire, Frantz Fanon, Albert Memmi og Jean-Paul Sartre har gjort sig bemærket i en

fransk kontekst (Stoler, 2011: 123-124). Selvom racisme går hånd i hånd med koloniale strukturer, påpeger Stoler, at strukturel racisme er et underbelyst emne i det franske samfund (Ibid.: 128-129):

In the landscape of racialized sentiments, the word *race* needs to be spoken. It certainly need not in “republican” France, where race is not a legal category (Stoler, 2011: 129).

Ifølge Stoler tager samfundet ikke højde for, hvilken betydning race har, som hænger sammen med, hvordan man bliver kategoriseret, og hvilke muligheder man har (Ibid.: 130). Samtidig er et racialiserende sprog blevet mere mainstream, mens det tidligere var knyttet til særligt den politiske højrefløj.

Alligevel fremhæver Stoler, at der siden årtusindskiftet har været en ny strømning i gang, hvor der bliver udgivet usædvanligt meget forskning om kolonihistorie i et kritisk lys. Samtidig er både racisme og kolonialisme på dagsordenen (Ibid.: 131). Hun skriver:

What has changed is how that history is thought to matter to people’s present choices, future possibilities, and contemporary politics. What is being rethought is where the social policies of systematic exclusions are located in the grammar of republican values and thus how centrally the imperial entailments of national history are framed (Ibid.: 126).

Stoler fremhæver, hvordan postkoloniale diskussioner på under et årti er blevet et varmt emne i universitets- og aktivistmiljøer (Ibid.: 137). Det kan også siges at være tilfældet i Danmark og Grønland. Eksempelvis er der på Ilisimatusarfik, Grønlands Universitet, et stærkt fokus på at skrive historie fra et grønlandsk perspektiv, hvilket vi også var inde på i afsnittet om den historiske kontekst. Måden, som den koloniale historie fortælles på, revurderes også (Kristeligt Dagblad: Et opgør er i gang). I nedenstående tekst redegør vi kort for begrebet *nordisk exceptionalisme*, som forklarer, hvordan de nordiske kolonimagter frames i forskningen om kolonitiden.

Den koloniale arv i en nordisk kontekst

Bogen *Whiteness and Postcolonialism in the Nordic Region: Exceptionalism, migrant others and national identities* (Jensen og Loftsdóttir, 2012) udfolder, hvordan det koloniale narrativ gør sig gældende i Norden med begrebet *nordisk exceptionalisme*. Begrebet giver en forståelse for, hvordan medier og forskning gennem tiden har bidraget til en fortælling om de nordiske lande som særligt venlige og ikke lige så voldelige kolonimagter. Den forståelse er baseret på, at de nordiske lande er kendt for at være rationelle og fredelige (Jensen og Loftsdóttir, 2012: 2). Vi bruger ikke nordisk exceptionalisme som et formende analysebegreb på samme vis som kolonial afasi, men introducerer det kort her. Det gør vi, fordi det giver en forståelse for, hvad narrativet om den dansk-grønlandske kolonihistorie er formet af.

Teksten "Colonialism, Racism and Exceptionalism", som indgår i *Whiteness and Postcolonialism in the Nordic Region: Exceptionalism, migrant others and national identities* (2012), er skrevet af forsker i europæisk historie og kolonihistorie Christina Petterson. Den dykker ned i narrativet om den dansk-grønlandske kolonihistorie. Petterson påpeger, at Danmark ofte fremstår som en "human" kolonimagt i portrættingen af koloniseringen af Grønland i danske medier, populærkultur og forskning. Det kommer blandt andet til udtryk ved kilder, som påpeger, at den danske kolonimagt ikke tog grønlænderne til slaver eller udsatte dem for samme systematiske vold, som andre kolonimagter udsatte koloniserede folk for (Petterson, 2012: 29). Petterson pointerer også dette:

This systemic violence is undergirded by the symbolic violence enacted in portraying the Greenlanders as mentally inferior and savage, and blissfully unaware of the state of their depravity and misery. This portrayal takes place in constant reference to whiteness as an ideal(...) (Ibid.: 35).

Her påpeger Petterson, at den danske kolonimagts raciale og systematiske undertrykkelse af grønlændere bliver overset, når der tales om Danmark som en human kolonimagt. En undertrykkelse, der ifølge forskeren stadig finder sted i vores samtid (Ibid.: 39).

Delkonklusion

Vi har i det foregående afsnit introduceret til, hvilke postkoloniale teoretiske ståsteder vi tager udgangspunkt i. Disse teoretiske blikke skaber rammerne for et analytisk afsnit om, hvordan den koloniale historik påvirker den danske mediedækning af 300-året for koloniseringen af Grønland. Særligt Stolars begreb om kolonial afasi har en vigtig betydning i specialet både for analyse, diskussion og konklusion.

Metode

I dette afsnit kommer vi ind på de metoder, som vi anvender i specialet. Vi fokuserer på empiriindsamlingen, der består af to separate processer: *kvantitativ indholdsanalyse* og *interview*. De to metodiske tilgange bliver i de følgende afsnit uddybet. Yderligere har vi to sammenhængende afsnit, som tager udgangspunkt i etiske overvejelser, vi har som forskere i arbejdet med specialet.

Kvantitativ indholdsanalyse

Vi har anvendt kvantitativ indholdsanalyse til at indsamle specialets empiri med udgangspunkt i *Kvantitativ indholdsanalyse* (2015) af medieforskere Mikkel Fugl Eskjær og Rasmus Helles.

Kvantitativ indholdsanalyse er den første metode, som vi har taget i brug, og denne metode danner derfor fundamentet for specialets empiri. Vi benytter indholdsanalysen til at skabe et overblik over, hvilken dækning der egentlig har været af 300-året og til at kunne udpege interessante tendenser. Den bliver også brugt til at udpege journalister og kilder, som vi siden har interviewet.

Kvantitativ indholdsanalyse er særdeles god til "at dokumentere tilstedeværelsen af indholdselementer og på den baggrund drage slutninger om videre kommunikative forhold og processer" (Eskjær og Helles, 2015: 20). Samtidig "forstyrrer" metoden ikke, da der ikke opstår kommunikationssituationer, som kan ændre udtalelser eller indhold i eksempelvis artikler (Ibid.: 19-20).

Vi valgte at tage de enheder med i analysen, som havde 300-året som en central del af indholdet. Vi vil i de følgende afsnit beskrive vores kodningsproces.

Sampling

Vores udgangspunkt var at kode alt skriftligt indhold fra danske medier i perioden op til og efter 300-året i begyndelsen af juli 2021. Derfor valgte vi at bruge Infomedia til at undersøge indholdet fra den 1. maj 2021 til og med den 31. august 2021. Vi valgte ikke at starte tidligere, da vi antog, at det grønlandske landstingsvalg i april 2021 ville dominere dækningen af Grønland. Vores søgning på Infomedia blev udformet ved hjælp

af en guide (Infomedia guide). Udgangspunktet var at søge efter artikler, hvor "Hans Egede" optrådte. Ud fra guiden søgte vi på Hans Egede i citationstegn, da det sikrede, at de to ord stod i den rækkefølge. Samtidig satte vi et "*" ind i forlængelse af Egede, så der også kom eksempelvis "Egedes" med.

Den søgning gav 324 resultater, hvoraf 38 artikler endte med at være relevante. Vi valgte efterfølgende at udføre en anden søgning, hvor vi tjekkede, om der var et par artikler, der kunne være blevet sorteret fra i søgningen. Denne gang søgte vi på to ord med en "*" efter. Søgningen var: Grønland* koloni*. Den søgning førte til, at yderligere tre artikler blev føjet til vores sampling, så den endte med 41 enheder.

Da vi mente, at datagrundlaget godt kunne udbygges, besluttede vi at udvide dataindsamlingen til radio og tv. Valget faldt først på P1 Morgen og DR2 Deadline - her undersøgte vi P1 Morgen i samme periode som de skriftlige kilder, mens Deadline blev undersøgt fra den 10. juni til og med den 20. juli 2021. De to programmer blev udvalgt på baggrund af deres interesse for at tage fat i aktuelle samfundsdebatter og give dem perspektiv. Samtidig er begge programmets selvforståelse præget af intellektuelle værdier, som også godt kunne betyde, at den grønlandske kolonihistorie ville blive taget op (P1 morgen, Deadline).

Begrænsningen af den tidsperiode, som vi undersøgte programmerne i, blev foretaget ud fra et tidsmæssigt perspektiv, og fordi begge udsendelser fokuserer på nyheder, og de derfor ikke umiddelbart ville tage emnet op så længe efter jubilæet.

Begge kodninger førte dog ikke til flere enheder til analysen, så vi valgte efterfølgende at google podcasts og tv-indslag om Hans Egede og 300-året, hvor vi fandt flere, der var lavet nogle år forinden, men vi fandt også én, som blev udgivet i år: "Den grønlandske arv" fra Radio4 (Radio4: Den grønlandske arv). Podcasten er på seks afsnit, som blev set som en form for artikel hver for at kunne sammenligne med den anden tekstbaserede empiri. Vi er klar over, at en google-søgning ikke er så struktureret en søgning, da flere aspekter som SEO (søgemaskineoptimering) spiller ind i forhold til, hvilke resultater der kommer frem på sitet og ligger øverst på google. Google-søgningen viste sig at føje mere til vores empiri, men idet det ikke er en struktureret søgning, er der også mulighed for, at der har været produceret mere om emnet, som vi er gået glip af. Det har vi – og det skal læseren have – in mente, når vi beskriver resultaterne af kodningen: Den kan være fejlbehæftet og ufuldstændig.

Vi er altså endt med at undersøge 47 enheder i alt, hvor 41 af dem er artikler, mens seks er podcastafsnit.

I slutningen af april 2022 og de følgende måneder har DR foretaget en ekstraordinær dækning om Grønland og 300-året for Hans Egedes ankomst og koloniseringen. Det kommer blandt andet til udtryk i DR's store satsning "Historien om Grønland og Danmark", som er en dramadokumentar, der udfolder nogle historiske nedslag fra Hans Egedes ankomst til Grønland og frem til i dag (DR: Historien om Grønland og Danmark). Derudover har DR også produceret flere podcasts og artikler, som vinkler på forskellige historier med reference til koloniseringen (DR: Grønland – lyset og mørket). DR's dækning ligger uden for vores dataindsamlingsperiode, og det har ikke været muligt for os at nå at kode indholdet fra DR før deadline på specialet. Hvis vi havde inddraget DR's dækning, ville vores studie muligvis se anderledes ud, idet dækningen i hvert fald ville påvirke kodningsresultaterne. I stedet inddrager vi hovedpunkter fra DR-dækningen i diskussionen.

Kodning

Formålet med kodningen er at undersøge, hvor meget 300-året har fyldt i det danske medielandskab ved at klarlægge, hvor meget journalistisk indhold, der er blevet produceret herom. Dernæst har vi brugt kodningen til at identificere de journalister og kilder, som vi gerne ville interviewe til specialet. Vi vender tilbage til interviewpersonerne i næste afsnit om forskningsinterviewene.

Vi valgte, som tidligere beskrevet i problemformulering og problemfelt, primært at undersøge kildeforholdene i artiklerne. Det bærer det nedenstående kodningsskema også præg af:

Kategori	Beskrivelse
Medie	Skriv mediet ned.
Dato	Skriv dato for udgivelse ned.
Rubrik/titel	Notér artiklens rubrik eller navnet på afsnittet af podcasten.

Sektion	Skriv hvilken sektion artiklen er bragt i.
Genre	Vurdér hvilken genre, der er tale om. Eksempelvis kronik, nyhed, feature.
Navn på kilde	Notér navn(ene) på kilde(r).
Kildetype	Vurdér hvordan kilden bliver brugt ud fra de kategorier: ekspert, partskilde og erfaringskilde. Hvis der er for meget tvivl, kan der godt anvendes to kildetyper.
Køn på kilde	Notér hvilket køn kilden har. Hvis det ikke fremgår af artiklen, så brug Google til at finde svaret. ⁶
Kildes titel	Anvend som udgangspunkt titlen fra artiklen. Hvis den er mangelfuld, så søg dig frem til et mere fyldestgørende svar.
Kildens primære tilhørsforhold	Skriv ned hvilket land kilden er primært knyttet til. Anvend gerne søgning, hvis der er tvivl.
Journalist	Skriv navnet på artiklens skribent(er) ned.

Vi har i vores kodning fokuseret mest på manifest indhold. Det manifeste indhold er det indhold, som er "let" at kategorisere såsom rubrikken og navnet på kilden og titlen (Eskjær og Helles, 2015: 13). Men vi har også inddraget latent indhold, hvor vi har været tvunget til at vurdere mere selv. Det er eksempelvis i forhold til kildetyper, men også i forhold til nationale tilhørsforhold, som er svært at kategorisere helt snævert. Undervejs har vi kodet sammen og diskuteret udvælgelsen for at komme tættest muligt på at have en fælles forståelse af, hvordan enheder skulle vurderes (Ibid.: 70). Vurderingerne er foretaget gennem teoretisk funderede diskussioner og forudgående kendskab til nogle af parterne i dækningen. Derfor er det også farvet af, at vi er dem, som vi er, hvilket igen skaber nogle begrænsninger i forhold til, hvor objektiv denne viden er.

⁶ Vi valgte at introducere denne kategori, da det kunne være interessant, hvis der var en meget skæv kønsfordeling. Det har der ikke været, og derfor bliver det ikke taget op i analysen (Bilag 1).

Delkonklusion

Vi ser vores arbejde med indholdsanalysen som en indgangsvinkel til at skabe en forståelse for størrelsen på og de grundlæggende forhold i dækningen af 300-året. Den viden, som metoden har givet os, skal ikke ses som absolut, men som et praj om en række tendenser i denne dækning. Som nævnt er den også blevet adgangsgivende for det videre arbejde med interviews.

Det kvalitative forskningsinterview

Den anden del af specialets empiriske fundament er skabt af en række interviews. Interviewpersonerne er som nævnt fundet via det indledende arbejde med indholdsanalysen. Vi har i alt fem interviews med to journalister og tre kilder. Journalisterne har begge primært dansk baggrund, mens alle tre kilder er mere eller mindre knyttet til Grønland. Derudover har vi lavet et interview, hvor Johanne interviewer Ann-Sophie. Som nævnt i problemfeltet har vi begge arbejdet som freelancejournalister, og Ann-Sophie har i en periode dækket 300-året. Ud fra kodningsresultaterne kan vi se, at Ann-Sophie har stået for fem ud af 41 af artiklerne om 300-året (47 enheder i alt med podcastafsnittene). Vi anskuer viden som situeret, og derfor finder vi det vigtigt at give et indblik i Ann-Sophies ståsted i forhold til dækningen, da det kan influere på analysen. Den del vender vi tilbage til i et senere afsnit om forskerposition. Vi bruger bogen *Interview - introduktion til et håndværk* (2009) af forskere i psykologi Svend Brinkmann og Steinar Kvale som metodisk guide til interviewene.

Strukturering af interviews

Interviewene er foretaget som semistrukturerede kvalitative forskningsinterviews med fokus på interviewpersonernes erfaringer som henholdsvis journalist og kilde. Det kvalitative forskningsinterview har til formål at forstå verden ud fra interviewpersonernes synspunkter og udfolde den mening, der knytter sig til deres oplevelser (Brinkmann og Kvale, 2009: 17). Med de kvalitative forskningsinterviews giver vi et indblik i, hvordan specialets interviewpersoner oplever at være del af den

danske mediedækning af 300-året. I interviewene med journalisterne fokuserer vi på deres motivation for at skrive om 300-året, den journalistiske proces og kildeudvælgelse. I interviewene med kilderne spørger vi ind til deres motivation for at lade sig interviewe, processen, og hvordan det er at optræde i danske medier.

Interviewene er bygget op efter disse temaer, men uden en decideret interviewguide. Vi har lagt vægt på åbne spørgsmål, som giver mulighed for opfølgende spørgsmål. Det er heri det semistrukturerede element består, da interviewet hverken er en åben hverdags samtale eller et lukket spørgeskema (Brinkmann og Kvale, 2009: 45). Vi tilgår interviewene med både en bevidst naivitet og et fokus, som ifølge Brinkmann og Kvale er vigtige aspekter i det kvalitative interview. En bevidst naivitet skaber åbenhed i forhold til nye og uventede fænomener i interviewet (Ibid.: 48). Samtidig er det vigtigt at fokusere på forskningsemnet, hvor det er interviewerens ansvar at lede interviewpersonen frem til bestemte temaer uden at påvirke til bestemte meninger (Ibid.: 49). Ifølge Brinkmann og Kvale konstrueres viden i forskningsinterviewet i samspillet og interaktionen mellem interviewer og den interviewede (Ibid.: 18). Vi anskuer viden som relativ og kontekstafhængig. Hvordan interviewer og interviewpersonen agerer i forhold til hinanden har altså betydning for den viden, der bliver produceret (Ibid.: 50). Derfor er vi også opmærksomme på, at interviewene er øjebliksbilleder.

Interviewet er en samtale med struktur og formål. Og det er vigtigt at have in mente, at det ikke er en samtale mellem ligestillede parter, da det er forskeren, som stiller spørgsmålene og dermed definerer samtalen (Ibid.: 19). På den ene side er der derfor en ulig magtfordeling, da interviewer sætter dagsordenen. Samtidig har interviewpersonen magt i kraft af, at interviewpersonen sidder inde med en viden, som er nødvendig for interviewer at tilgå i forhold til at bedrive forskning. I nedenstående afsnit vil vi beskrive interviewprocessen mere konkret.

Interviewprocessen

På baggrund af tidligere erfaring estimerede vi, at hvert interview ville tage omkring en time at fuldføre og delte de fem interviews op. Det gjorde vi for det første, da vi så hurtigere indhentede vores empiri, end hvis vi begge skulle være med til alle interviews. Samtidig vurderede vi, at det ville skabe et tryggere rum for interviewpersonen, der

nærmede sig en samtale, end hvis interviewpersonen skulle forholde sig til to interviewere. Set i bagklogskabens lys kunne det muligvis have givet et mere nuanceret interview, hvis vi begge havde været til stede ved alle interviewene. Da vi læste interviewene igennem efterfølgende, har vi eksempelvis fundet flere steder, hvor vi gerne ville have spurgt uddybende ind til nogle emner, men hvor vi ikke har været opmærksomme på det i interviewsituationen.

Ann-Sophie har foretaget tre af interviewene med to journalister og en kilde, mens Johanne har lavet interviews med to kilder. Derudover har Johanne som tidligere nævnt også foretaget et interview med Ann-Sophie, som vi vender tilbage til slutningen af metodeafsnittet.

Som journalister har vi i tidligere interviews erfaret, at det kan bidrage til at etablere et trygt rum, når man inddrager sine egne erfaringer i interviews. Ved indimellem at trække på egne erfaringer, oplevede vi, at det åbnede op for nogle refleksioner hos interviewpersonerne. I et af interviewene spørger vi eksempelvis:

I: Jeg spørger dig også ind til det, fordi jeg selv har oplevet at skulle lave et interview, hvor interviewpersonen sagde, at personen gerne ville stille op til interview, når det var mig på grund af mine grønlandske rødder. Derfor synes jeg, det er spændende i forhold til dig, der er journalist i Grønland, men som har lavet podcasten til et dansk medie, om det kunne åbne nogle døre til kilder. (Interview 1: 19).

Ovenstående eksempel får efterfølgende interviewpersonen til at reflektere over, hvad kulturelle koder betyder i en interviewsituation.

Samtidig var det vores oplevelse, at det ligestillede os mere med interviewpersonerne, når vi indimellem inddrog egne erfaringer. Vi var altså ikke kun forskere, der spurgte om deres oplevelser, men også personer, der selv har en erfaring med feltet og har reflekteret over dette. Det er også en pointe hos Brinkmann og Kvale. De skriver, at man som interviewer kan få forskellige udsagn om de samme temaer ud fra sensitivitet og viden om feltet (Brinkmann og Kvale, 2009: 49).

Alle interviewene er foregået på dansk, da ingen af os taler grønlandsk. Vi har senere reflekteret over, at vi burde have spurgt de grønlandske kilder om, hvilket sprog de foretrak at gennemføre interviewet på, da dansk ikke nødvendigvis er deres førstesprog. I nedenstående afsnit vil vi kort beskrive interviewsituationerne for at give et indblik i,

hvad der er foregået, hvordan det er foregået, og om der har været nogle forskellige vilkår for interviewene.

De enkelte interviews

Interviewpersonerne er valgt på baggrund af indholdsanalysen. Vi ønskede at interviewe nogle journalister i forskellige positioner og fra forskellige medier for at få så nuanceret et indblik som muligt. Kilderne er ligeledes udvalgt efter position, og hvad de repræsenterer.

Tre af interviewene foregik digitalt, mens vi hver især mødtes med de to sidste interviewpersoner. Det var ikke muligt at mødes fysisk med alle interviewpersonerne, da vi befandt os forskellige steder geografisk. Under de digitale interviews var der ingen andre personer til stede, og begge parter havde deres respektive kamera tændt, som gav en større følelse af nærvær. Det længste interview tog to og en halv time og blev afbrudt af, at interviewpersonen skulle på arbejde. De andre digitale interviews tog omkring en time. Selvom vi gik til alle interviewene med nogenlunde ens spørgsmål (Interview 1-5), var det mærkbart, når det var digitale interviews frem for de to interviews, hvor vi har mødt interviewpersonerne. Det er sværere at fornemme stemningen i et digitalt interview. Det har indflydelse på interviewene, idet der hurtigere bliver gået over nogle spørgsmål. Derimod var det nemmere at fornemme hinanden i de to interviews, hvor vi mødte interviewpersonerne. Det skabte et mere trygt rum – i hvert fald for vores vedkommende.

Vi har reflekteret særligt over et af interviewene, som Ann-Sophie lavede med en af de kilder, der optræder i mediedækningen. Ann-Sophie kender nemlig interviewpersonen fra barnsben gennem fælles kontakter. De har genoptaget relationen som voksne i en både professionel og privat sammenhæng. Interviewet adskiller sig dermed fra de andre interviews og kræver nogle særlige overvejelser, da den personlige relation kan have indflydelse på interviewets resultater. På trods af dette valgte vi, at Ann-Sophie skulle stå for interviewet. Interviewpersonen har tidligere på socialt medier frabedt sig forskningsinterviews, men indvilligede i et interview, da Ann-Sophie spurgte. Det kan blandt andet skyldes den personlige relation, hvilket også kommer til udtryk undervejs i interviewet:

I: Nu siger du, at du har taget en pause fra grønlandske medier i den senere tid. Er det også en pause fra danske medier, eller er der en forskel?

IP: Nej overhovedet ikke. Det er ikke, fordi jeg bliver ringet op så tit af danske medier, men jeg bliver ofte spurgt om interviews fra studerende. RUC'ere især.

I: Det er jo mig.

IP: Det var også det, jeg skrev, at dig vil jeg gerne snakke med, men jeg har sagt nej til - det ved jeg ikke - 20 bare det her semester (Interview 3: 8).

Når Ann-Sophie står for interviewet åbner det for en adgang til viden om feltet. Samtidig kan den personlige relation betyde, at der ikke er samme grad af professionalisme som i de andre interviews. En måde at skabe en professionalisme var at sætte nogle rammer, når vi lavede interview. På opfordring fra interviewpersonen mødtes Ann-Sophie og interviewpersonen til en frokost på en café forud for interviewet. Da interviewet skulle finde sted, blev diktafonen lagt frem, og den private snak blev lagt på hylden. Samtidig flyttede interviewpersonen og Ann-Sophie til et andet bord end det, de havde spist frokost ved, for at skabe en setting, der markerede, at "nu interviewer vi". Alligevel har den personlige relation en indflydelse. Ann-Sophie havde eksempelvis sværere ved at spørge ind til personlige refleksioner og var i højere grad nervøs for at udfordre interviewpersonens udtalelser. Dette blev yderligere præget af, at der var mange mennesker på caféen, som ikke inviterede til et lige så trygt rum som i de andre interviews, hvor der ikke var andre mennesker til stede. Den personlige relation har altså en betydning for indholdet. Men vi vurderer stadig, at interviewet bidrager med vigtig information og giver et indblik i interviewpersonens oplevelse med at optræde i danske medier, som vi muligvis ikke vil have fået på anden vis.

Transskribering

Vi har optaget alle interviewene og transskriberet dem. Transskriberingen er ordret, men vi har udeladt ord som "øh" og andre fyldord, der siges meget i talesprog. Det skyldes, at interviewpersonerne kan fremstå mindre intellektuelle, når de bruger fyldord, hvorfor vi af hensyn til interviewpersonerne udelader dem (Brinkmann og Kvale, 2009: 209). Ifølge Brinkmann og Kvale indebærer en transskription også etiske overvejelser. For os har en etisk overvejelse særligt gået på, når flere af

interviewpersonerne nævner andre personer og medier i forskellige kontekster. Vi har valgt at anonymisere navne på personer og medier, hvis kilden udtaler sig om dem på en måde, hvor det kan virke kritisk, stødende eller kommer for tæt på en mere privat situation (Brinkmann og Kvale, 2009: 209). Det gør vi, da mediet og/eller personerne ikke har mulighed for at komme til genmæle eller forklare deres version af hændelsen. Derfor mener vi, at anonymisering er den etiske forsvarlige handling i denne sammenhæng, da specialet er offentligt tilgængeligt. Dog er der en risiko for, at en læser kan "gætte", hvem interviewpersonerne er, da vi har et forholdsvis småt datagrundlag. Undervejs har vi brugt seks transskriberingskonventioner efter inspiration fra førnævnte bog *Interview - introduktion til et håndværk* (Ibid.: 204). Transskriberingerne er lavet for at kunne foretage meningsanalyse/teoretisk analyse og skal derfor gengives som læseværdige historier (Ibid.: 203). I analysen har vi indimellem gjort nogle af citaterne mere mundrette ved eksempelvis at lave om i strukturen af en sætning, hvis der for eksempel er en indskudt sætning. Vi har også fokus på det sagte og ikke de andre aspekter, så et grin kan eksempelvis være blevet taget ud, når citatet bruges i specialet. Transkriberingskonventionerne ses nedenfor:

Tegn	Betydning
"..."	Interviewpersonen henviser til noget, nogle andre har sagt, eller at det er sagt med sarkasme.
()	Udskriveren kan ikke høre, hvad der bliver sagt.
(.)	Tænkepause.
<i>Kursiv</i>	Engelske ord og udtryk.
(red.)	Udskriveren specificerer konteksten for det, der bliver sagt.
Fodnote	Anonymisering af navne og titler.

Delkonklusion

Vi har i det netop afsluttede afsnit beskrevet, hvordan vi har udført de interviews, som bliver et bærende empirisk punkt i analysen. Som nævnt i det foregående afsnit er vi opmærksomme på, at den viden, som skabes gennem interviewene, er situationsbestemt. Det skal være in mente, når empirien senere bliver brugt i både analyse- og diskussionsafsnit.

Etiske overvejelser i specialearbejdet

For at skabe gennemsigtighed i processen, reflekterer vi her over vores position som forskere. Det er vigtigt, da vi som tidligere nævnt anskuer viden som situeret. Viden kan altså ikke produceres uafhængigt af forskeren. I kapitlet "Etik i en kvalitativ verden" (Brinkmann, 2015) i *Kvalitative metoder – en grundbog* (Brinkmann og Tanggaard, 2015) påpeger Svend Brinkmann, at forskeren selv er det primære forskningsredskab i kvalitativ forskning. Det indebærer, at man bruger sin viden, erfaring og sensitivitet i forskningen og er selvsagt den, der gør iagttagelser og stiller spørgsmålene (Brinkmann, 2015: 478).

At bekende kulør

Som journalister undersøger vi med dette speciale et felt, vi selv er en del af. Vi har været i praktik på Kristeligt Dagblad og har sidenhen begge arbejdet for mediet. Og som vi nævnte i indledningen, er Hans Egede og Grønland stofområder, vi begge tidligere har beskæftiget os med på Kristeligt Dagblad. Det betyder, at vi har en forforståelse for feltet og et blik, som er formet af at være journalister. Samtidig er det nødvendigt for os at opretholde professionelle relationer inden for feltet, hvilket præger den måde, vi er gået til interviewpersonerne, som er eventuelle fremtidige kollegaer og kilder. De etiske overvejelser i forhold til at tilgå interviewpersonerne kommer vi ind på i næste afsnit om etik i kvalitativ forskning.

Sideløbende med specialet har Ann-Sophie arbejdet som freelancejournalist og dækket det samme emne, som er fokus i specialet: 300-året for koloniseringen af Grønland. Det fremgår af vores kodning, at Ann-Sophie er journalist på fem artikler relateret til

300-året, hvor fire af artiklerne er til Kristeligt Dagblad og en enkelt artikel er til Politiken. De fem artikler fylder omkring 10 procent af den dækning af 300-året, som vi har med i indholdsanalysen. Vi har derfor valgt at lave et interview os imellem med Johanne som interviewer og Ann-Sophie som interviewperson . Interviewet indeholder de samme temaer og er foretaget i tråd med specialets øvrige interviews. Idet vi anskuer viden som kontekstafhængig, har vi lavet interviewet for at reflektere over, hvordan Ann-Sophies erfaringer kan influere på specialets udformning og de tilhørende interviews (Interview 6). I særligt den autoetnografiske metode er bekendelsestekster og refleksioner vigtige. Ifølge sociolog Charlotte Baarts, der redegør for den autoetnografiske metode med teksten "Autoetnografi" (2015) i *Kvalitative metoder – en grundbog* (Brinkmann og Tanggaard, 2015), indebærer autoetnografi forskerens egne refleksioner, kulturen hvor forskningen finder sted og den videnskabelige proces, hvor personlige beretninger og den kvalitative undersøgelse udvikles til videnskabelig viden (Baarts, 2015: 171). For nogle forskere handler autoetnografi om særligt at bringe refleksivitet ind i feltarbejdet gennem blandt andet bekendelsesfortællinger (Baarts, 2015: 171). Det er en tilgang, vi læner os op ad med førnævnte interview, der netop er en form for bekendelse og et indblik i Ann-Sophies arbejde og refleksioner (Interview 6). Baarts introducerer endvidere begrebet *fuldkommen medlemskab* (Baarts, 2015: 173). Begrebet henviser til forskere, som selv er en del af de fællesskaber, de studerer. Logikken bag at tilkendegive sit "medlemskab" er at bruge sin erfaring som en del af forskningsprocessen. Derfor er det nødvendigt at give et indblik i forskerens historie (Ibid.). Det er også med dette in mente, at vi valgte at foretage et interview. Samtidig gør vi begge brug af vores erfaring som journalister i specialets interviews, som vi nævnte i ovenstående afsnit. Vi inddrager ikke interviewet med Ann-Sophie i analysen, men har vedhæftet det som bilag (Interview 6). Interviewet kan altså ses som en form for autoetnografisk indslag for at vise gennemsigtig og et ståsted.

Under specialets tilblivelse har Ann-Sophie været i Nuuk i fire måneder, hvor hun blandt andet har arbejdet som journalist på KNR Radioavis (Kalaallit Nunaata Radioa). En stilling som hun fortsætter i. Det betyder, at hun under tilblivelsen af specialet er gået hen og blevet en del af journalistmiljøet i Grønland. I selve specialet er vores fokus på de danske medier, men flere af interviewpersonerne er en del af og har en tilknytning til journalistmiljøet i Grønland. Som vi nævnte i et tidligere afsnit om anden forskning, er en af pointerne i forsker Naimah Hussains ph.D.-afhandling *Journalistik i små samfund:*

Et studie af journalistisk praksis på grønlandske nyhedsmedier, at der i mindre samfund som det grønlandske kan være en tættere kontakt mellem journalister og kilder, da mange kender hinanden og har eksisterende relationer (Hussain, 2018: 193). Vi finder det derfor vigtigt at nævne, at Ann-Sophie er en del af det miljø, da det har gjort, at hun har taget et andet sæt briller på undervejs i specialet. Det har blandt andet været medvirkende til, at vi har valgt at anonymisere interviewpersoner, som vi kommer ind på i nedenstående afsnit om etiske overvejelser.

Ansvar for interviewpersoner og egen forskning

Specialet bygger delvist på kvalitativ forskning gennem interviews med fem interviewpersoner. Det har undervejs medført flere etiske overvejelser, da vi som forskere har et ansvar for interviewpersonernes oplevelser og den viden, der bliver produceret. Det kommer vi ind på her.

For at tage tråden op fra forrige afsnit starter vi med anonymisering af interviewpersoner, som har været en af de etiske overvejelser, vi har gjort os relativt sent i processen. Da vi startede specialet, var det egentlig ikke med anonymisering af interviewpersoner for øje. Alle interviewpersonerne indvilligede i at stå frem med navn og arbejdsplads. Det er først i slutspurten af specialet, at vi har taget et valg om at anonymisere dem. Det skyldes særligt to faktorer. Set i lyset af Grønlands historicitet med 300 års relation til Danmark er den koloniale arv et omdiskuteret og følelsespræget knudepunkt i Grønland. Forsker Naimah Hussain giver et indblik i grønlandsforskningens bidrag til at forstå, hvordan den koloniale relation mellem Grønland og Danmark har skabt asymmetrier i det grønlandske samfund (Hussain, 2018: 39). Vi anvender også et postkolonialt blik i specialet, hvor vi anser postkolonialisme som et begreb, der dækker over, hvordan koloniseringen fortsat har betydning for det grønlandske samfund i dag. Under tilblivelsen af specialet har vi arbejdet os ind på, hvordan den følelsesmæssige debat om koloniseringen fylder i samfundet i dag. Det er både gennem læsning af teori, arbejdet med interviews og egne refleksioner. Under analysearbejdet blev vi derfor enige om at anonymisere interviewpersonerne, da vi ikke ønsker, at de skal stå til indtægt for nogle refleksioner og oplevelser, der kan få negative konsekvenser for dem senere hen. Vi kom frem til, at det ikke gør en forskel for den viden, der bliver produceret, om interviewpersonerne

står frem med navn og medie. De refleksioner beror sig også på vores ansvar som forskere for interviewpersonerne. I "Etik i en kvalitativ verden" (2015) skriver Svend Brinkmann om etiske overvejelser i kvalitativ forskning:

Et grundlæggende etisk problemfelt angår det forhold, at kvalitativ forskning ofte handler om menneskers personlige liv og erfaringer og placerer private ytringer i en offentlig arena (Birch m.fl., 2002, s. 1) (Brinkmann, 2015: 463).

Det personlige aspekt gør sig også gældende i specialets interviews, hvor flere interviewpersoner netop reflekterer over identitet og tilhørsforhold. De tætte relationer mellem journalister og kilder i Grønland, som Hussain påpeger i sin forskning, har også en indflydelse på valget om at anonymisere. Det skyldes, at vi ikke ønsker at påvirke journalister og kilders relation, som ville være en mulighed, hvis de stod frem med navn. Derudover er Ann-Sophie som tidligere nævnt en del af journalistmiljøet i Grønland og skal fortsat opretholde en professionel relation til flere af de interviewpersonerne i specialet. Ved at anonymisere dem kan det skabe et friere analysearbejde, idet de ikke står til indtægt for analysen. Det gør vi.

Sidstnævnte pointe er en af de etiske problematikker, vi er stødt på undervejs i analysearbejdet. Vi startede ud med at lade interviewpersonerne stå til indtægt for de teoretiske perspektiver som eksempelvis kolonial afasi. Det har vi efter videre overvejelser lavet om. Ifølge Brinkmann er det vigtigt at have mikroetiske problematikker for øje. Det indebærer, at man som forsker tager vare på interviewpersonerne i forskningen ved for eksempel at opnå samtykke og undgå, at interviewpersonerne lider overlast (Ibid.: 473). Samtidig er det vigtigt at have in mente, at relationen mellem forsker og interviewperson er præget af en magtrelation, da forskeren har magten til at definere versioner af virkeligheden som sande (Ibid: 470). Som forsker definerer vi nogle pointer i analysearbejdet, som ikke nødvendigvis stemmer overens med interviewpersons oplevelse af sig selv. Hvis dette er tilfældet, kan interviewpersonen føle sig overanalyseret, og det kan opleves overvældende og ubehageligt for interviewpersonen at læse sine udtalelser i en analytisk sammenhæng. Vi lægger derfor vægt på at være åben over for fortolkning og ikke lave konklusioner i analysen, der absoluterer en bestemt fortolkning (Ibid.: 477). Det er med det perspektiv for øje, at vi undervejs har ændret i vores analysearbejde ved først og fremmest at

anonymisere interviewpersonerne og dernæst at lade de akademiske pointer stå mere frem.

Derudover har det været vigtigt for os at skabe så god en proces for interviewpersonerne som muligt. Det har vi gjort ved at sende spørgsmål på forhånd, så interviewpersonerne vidste, hvad de kunne forvente af interviewet. Ligesom vi har gjort det klart, at de kan sige fra, hvis der var noget, de ikke ville svare på. Det var dog ikke noget, vi oplevede. Som vi var inde på i forrige afsnit om interviewmetode, har Ann-Sophie erfaringer med at have en relation til en interviewperson. I det ene interview var det derfor vigtigt at lave et scenskift i mellem privat snak og interview. Al kommunikation omkring specialet har også foregået via RUC-mailen og ikke over messenger eller andre sociale medier for at opretholde en professionalitet. I et andet interview, hvor Ann-Sophie tidligere har interviewet personen, valgte vi, at Johanne skulle lave forskningsinterviewet.

Generelt har det gennem hele projektet været vigtigt for os med gennemsigtighed (Brinkmann, 2015: 467). Det er særligt set i lyset af, at vi som journalister selv er en del af forskningsområdet.

Delkonklusion

De to foregående afsnit har været et forsøg på at sætte konkrete ord på de overvejelser, som har præget både arbejdet med at foretage interviews, men også det efterfølgende arbejde med analysen. Det er altså i den kontekst, som de næste analyserende og diskuterende afsnit skal ses. Derudover har vi givet et indblik i Johannes interview med Ann-Sophie. Som nævnt er interviewet ikke en del af analysen, men det er vigtigt at have in mente, da denne erfaring skaber en forforståelse og kan have indflydelse på analysen.

Analyse: Kilderelationer, kildetyper og kolonial afasi

Vi har inddelt denne analyse i to dele. Den første del tager udgangspunkt i de relationer, der er mellem kilder og journalister. Her er der fokus på kilderelationer, kildetyper og repræsentation. Analysens anden del dykker ned i de koloniale problematikker i dækningen. Her er begrebet *kolonial afasi* i hovedsædet, men der bliver også inddraget perspektiver i forhold til *det kulturelle arkiv* og *nordisk exceptionalisme*.

Kilderelationer og -typer i dækningen af 300-året

Vi vil i det følgende analyseafsnit undersøge, hvordan forskellige problemstillinger i forhold til kildevalg og kilderelationer har haft en effekt på dækningen af 300-året for koloniseringen af Grønland og journalister og kilders opfattelse af den dækning og deres medvirken i den.

Vi gør det med udgangspunkt i de idéer om kilder og journalister, som Sigurd Allern præsenterer i "Journalistikk og kildekritisk analyse" (2015), Lars Bjergs skildring af de tre klassiske kildetyper i "Kildeidentifikation" (2005) og de overvejelser om repræsentation blandt kilder, som medieforsker Hanne Jørndrup beskriver i *Dem vi (stadig) taler om* (2022). Empirisk vil vi både inddrage eksempler fra indholdsanalysen og interviews med både kilder og journalister fra dækningen.

Kildetyper og repræsentation

Vi vil i det følgende afsnit dykke ned i kildetyper og nationale tilhørsforhold ud fra et spørgsmål om repræsentation og dets betydning. Det vil vi gøre empirisk gennem både indholdsanalysen og interviews. Teoretisk vil vi igen primært benytte Sigurd Allern, men også inddrage pointer fra medieforsker Hanne Jørndrups rapport *Dem vi (stadig) taler om* (2022).

Relevante pointer fra indholdsanalysen

Indholdsanalysen var den første og grundlæggende empiri, som vi indsamlede til dette speciale. Den bliver, som tidligere nævnt, brugt som en indgang til en række interviews,

som vi senere har foretaget. Den relativt begrænsede mediedækning af 300-året har skabt et mindre datagrundlag. Men det datagrundlag kan stadig være med til at vise nogle tendenser fra dækningen af 300-året, som vi her kort vil præsentere.

Den første tendens er i forhold til kildetyper. I alt har vi registreret 91 navngivne kilder brugt i de artikler og podcastafsnit (47 i alt), som vi har undersøgt. Her er der en klar overvægt af ekspertkilder og partskilder. Kildefordelingen er overordnet således (Bilag 1):

- 30 er ekspertkilder (33 procent)
- 42 er partskilder (46,2 procent)
- 8 er erfaringskilder (8,8 procent)

De sidste 11 kilder (12 procent) har vi kategoriseret som et "blandingsprodukt" – de er altså blevet brugt på forskellig vis gennem den artikel eller det podcastafsnit, som de har medvirket i (Ibid.).

Disse resultater fra empirien kan indikere, at dækningen i høj grad har været præget af kilder, som har bidraget med viden eller holdninger. Og at der har været mindre fokus på erfaringsbårne interviews.

Vi har også undersøgt kildernes primære nationale tilhørsforhold, da vi har registreret, om det er dansk eller grønlandsk. Her fik vi disse resultater (Ibid.):

- 34 (37,4 procent) har primært et dansk tilhørsforhold.
- 57 (62,6 procent) har primært et grønlandsk tilhørsforhold.

Der har altså været en mindre overvægt af kilder, der primært har været knyttet til Grønland.

I foråret satte Hanne Jørndrups rapport *Dem vi (stadig) taler om* (2022) fokus på underrepræsentation af etniske minoriteter i danske medier. Vi præsenterede kort Jørndrups pointe i teoriafsnittet i forlængelse af Allerns lignende pointe om manglende repræsentation af etniske minoritetskilder. Rapporten udarbejdet af Jørndrup er blevet udgivet to gange før i 2012 og 2017, og den har gentagne gange vist en manglende sammenhæng mellem, hvor stor en andel etniske minoriteter er af den danske befolkning, og hvor ofte den andel bliver hørt i medierne. I 2021, hvor tallene i den

nyeste undersøgelse er fra, var 14 procent af den danske befolkning enten indvandrere eller efterkommere, mens 3,5 procent af nyhedskilderne var det. Siden den første udgivelse af rapporten er indvandrere og efterkommere blevet en større del af befolkningen, men er blevet en stadig mindre del af nyhedsdækningen (Jørndrup, 2022: 7). Samtidig er der også en skævhed i kildetyperne: Langt de fleste indvandrere og efterkommere, der faktisk optræder i medierne, bliver brugt som erfaringskilder, og ingen kilder fra undersøgelsen i 2021 bliver brugt som eksperter. Rapporten viser også, at det er specifikke emner, som bliver taget op i den mediedækning, hvor der medvirker etniske minoriteter (Ibid.: 8-9).

Hvis man vil sammenholde disse pointer med vores undersøgelse, som både er meget, meget mindre og undersøger et område, som er specifikt knyttet til Grønland, skal man netop tage højde for disse forskelle. Alligevel er det interessant at vores undersøgelse viser en mindre overvægt af kilder med et primært grønlandsk tilhørsforhold (62,6 procent) (Bilag 1). Jørndrups undersøgelse viser også, at etniske minoritetskilder optræder oftere i temaer, der er knyttet til denne baggrund, og ud fra det perspektiv giver det mening, at vi finder en overvægt af kilder med et grønlandsk tilhørsforhold. Samtidig er det interessant, at Jørndrup beskriver en overvægt af erfaringskilder i sin undersøgelse. På trods af vores meget anderledes undersøgelse har vi et helt andet resultat: Erfaringskilderne udgør kun 8,8 procent af kilderne (der er 91 kilder i alt), mens partskilder og ekspertkilder begge fylder over en tredjedel hver.

Hvis man ser på de to pointer, ser det umiddelbart ud som om, at dette er et felt, hvor repræsentationen afviger fra de overordnede tendenser, som kan ses i Jørndrups omfattende undersøgelse af repræsentation i danske medier.

Refleksioner over repræsentation fra kilder og journalister

Da vi foretog interviewene til specialet, havde vi undervejs fokus på at spørge ind til de overvejelser og refleksioner, som personer selv havde til repræsentation, særligt i forhold til at bruge grønlandske kilder i historier centreret om Grønland.

I det nedenstående citat fra en af de journalister, som vi har interviewet, kan der spores et fokus på både grønlandsk repræsentation, men også i forhold til at repræsentere kildetyper i den sammenhæng:

Men for os var det også enormt vigtigt, at vi fik nogle folk i tale, som ikke normalt får ordet. Så var det meget vigtigt for os, at vi ikke kun gjorde grønlænderne til erfaringskilder. De måtte også gerne være eksperter, fordi vi lidt har en tendens, synes jeg, til, at vi tit spørger meget kloge mennesker i Danmark, eller danskere om, hvordan er det egentlig med Grønland? (Interview 1: 8).

Journalisten beskriver her, hvordan han⁷ og hans samarbejdspartner⁸ har set det som vigtigt at få grønlandske ekspertkilder med. Det kan vise en bevidsthed om nogle af de tendenser, som Jørndrup tager op i forhold til, at etniske minoriteter ofte optræder i en erfaringsbaseret kontekst. I Allerns tekst om kilder fremhæver han også begrebet *elitekilder*. Det er kilder, der gennem deres position som eksempelvis forskere eller ledere af en organisation har let adgang til at komme i medierne. Man kan ud fra citatet fra journalisten spekulere i, om han netop ønsker, at grønlandske ekspertkilder kan træde mere ind som en naturlig del af mediedækningen, end de ud fra hans opfattelse gør. Den anden journalist, som vi har interviewet, udtrykker derimod et ønske om at tale med unge grønlændere med personlige erfaringer⁹ (Interview 2: 1-3). Her er der altså en idé om at få fat i erfaringskilder. Begge journalister udtrykker klare tanker om "drømmekilderne". Der er altså en modsætning mellem de to journalister, da den ene har haft fokus på ekspertkilder, mens den anden gerne har villet tale med unge grønlændere, som traditionelt set vil blive set som erfaringskilder eller partskilder. I vores indholdsanalyse fremgår det da også, at den journalist, der har talt med unge grønlændere, har brugt grønlandske kilder, der enten er erfaringskilder eller et mix mellem erfaringskilder og partskilder (Bilag 1). Det kan også vise en interesse for det, som Allern kalder græsrodkilder, der er aktivistiske og ikke typisk optræder i medierne.

En af de interviewede kilder har også flere refleksioner i forhold til kildernes rolle i dækningen. Vi anvender senere et citat, hvor samme kilde udtrykker en undren over ikke selv i højere grad at blive set som en ekspertkilde, men snarere som en med holdninger og erfaringer (Interview 3: 6). Vi dykker nu ned i et citat fra den omtalte kilde, hvor kilden sætter yderligere ord på en konflikt, som hun ser i forhold til kildelandskabet i dækningen af Grønland.

---

⁷ Vi har ikke anonymiseret interviewpersonernes køn.

⁸ Denne interviewperson har lavet sit journalistiske projekt i samarbejde med en anden journalist.

⁹ Vi har valgt at inddrage disse detaljer om interviewpersonen, da det er relevant for analysepointen, selvom de til dels afviger fra vores princip om anonymitet.

Jeg har også udtalt, at der er en kløft mellem generationer og de her eksperter, som bliver taget ind. Det er dem, som tilhører den generation, der er for rigsfællesskabet, som er købt ind på den præmis oftest, som jeg ser det (Interview 3: 6).

Det kan diskuteres om, der er tale om en form for magtkamp om, hvilken rolle man indtager som kilde. Med denne udtalelse godtager kilden ikke præmissen om, at ekspertens vurderinger er fri for egne interesser, men insinuerer, at også eksperter fremfører nogle synspunkter, som er holdningsprægede. Den samme kilde har også givet udtryk for selv at have et ønske om at ses i en ekspertrolle (Ibid.: 6). Det kan bunde i, at eksperten netop er en elitekilde, hvis vurderinger bliver fremført som en forklaring af virkeligheden, hvor en græsrodskilde bliver anskuet som holdningspræget og uofficiel. Der kan på baggrund af det argumenteres for, at det for kilden ikke blot er et spørgsmål om, hvorvidt det er grønlandske eller danske kilder, som kommer til ord i medierne, men også fra hvilket sted de grønlandske kilder taler.

Delkonklusion

Dette afsnit viser, hvilke kildetyper der har været dominerende i dækningen af 300-året, samt hvad det afspejler i forhold til repræsentation. Vi kan ud fra både indholdsanalysen og interviewene se, at repræsentation i forhold til flere perspektiver er et stort emne inden for dækningen af 300-året. Det kan også ses, at der er forskellige idéer om, hvad der er vigtigt at få repræsenteret i dækningen.

Kilderelationer

I det følgende afsnit dykker vi ned i, hvilke typer for kilderelationer der er på spil i den empiri, som vi har indsamlet i vores interviews. Vi tager her udgangspunkt i Allerns tekst om emnet.

Vi tager først fat i de *almennyttige informationsrelationer*, som Allern beskriver. Her er der primært det på spil, at en journalist ønsker at få belyst en sag og skal bruge en kilde til information, ikke holdninger eller oplevelser.

I dette citat fra et af vores interviews beskriver en af kilderne, som har medvirket i dækningen, hvordan hun oplever at bidrage med viden om den grønlandske historie til nogle journalister, som muligvis ikke har meget erfaring med emnet i forvejen:

Jeg tror måske, det er meget naturligt. Når journalister i Grønland vil interviewe, er det ofte kendt, hvad vi taler om. Men det gør mig kun glad, hvis nogle journalister, der ikke rigtig ved så meget om emnet, også gerne vil lære om historien. Så kan jeg også være med til at fortælle dem den historie, jeg gerne vil komme ud med. Så det har været blandet. Jeg tror, det kun er godt, at det ikke kun er erfarne journalister, der prøver at tage emnet op (Interview 4: 7).

Som nævnt indikerer citatet, at der er tale om en kilde, som gerne vil indgå i en informationsrelation. Der er altså et ønske om at formidle viden videre. Men der er også tegn på flere typer relationer end dette i citatet. Kilden nævner, at "så kan jeg også være med til at fortælle dem den historie, jeg gerne vil komme ud med." (Ibid.). Denne del af citat kan vise, at relationen mellem denne kilde og journalister også er formet af det, som Allern kalder en *strategisk bytte- og forhandlingsrelation*. Kilden viser i det førnævnte citat tegn på at ville opnå andet via at tale med journalister end at bidrage med fakta: Der er en historie, som personen selv gerne vil ud med. Denne type relation er også præget af, at omgangen mellem en kilde og journalist er jævnlig. Derfor har det også en effekt, om relationen er god eller dårlig. Begge de journalister¹⁰, som vi har interviewet til specialet, har et bredt kildenetværk, som har været grundlaget for både at finde kilder i netværket, men også at bruge det til at finde nye:

Mange af kilderne havde jeg idéer om i forvejen, som jeg kendte eller vidste, hvem var (Interview 1: 8).

(...) jeg husker det som om, at der ikke var så lang tid, fra vi lavede planen om at skulle dække det, til vi var i Nuuk. Så tog jeg fat i en kilde, som jeg kendte fra tidligere (...). Så ringede jeg til ham og spurgte, om jeg måtte komme ud og snakke med ham til baggrund, fordi jeg vidste, at han kendte mange i Nuuk, og jeg havde bare brug for, om der var nogle, han ville anbefale, jeg talte med. Nogle yngre grønlandere. Så snakkede jeg med ham i halvanden time, tror jeg, tog ud og stillede alle spørgsmål. Det var ikke noget, jeg

---

¹⁰ Begge journalister har været i Grønland i forbindelse med dækningen af 300-året.

skulle bruge i det endelige produkt, men for at høre ham, hvad for nogle steder, synes han, jeg skulle være, hvem synes han, jeg skulle snakke med. Så fik jeg en liste ud af det (Interview 2: 2-3).

Her udtrykker begge journalister, at det har været vigtigt for det endelige resultat, at de har en idé om kilder forinden. Det kan, som nævnt, både fungere som metode til at finde andre kilder eller til "genbrug". Begge journalister får altså fremhævet de gode kilderrelationer som vigtige for fremtidige kildevalg.

I modsætningen til denne fremhævelse af, hvad gode relationer kan føre med sig, fortæller en af kilderne fra dækningen i et af vores interviews, hvordan en række negative erfaringer har formet den relation, som hun har til journalister:

IP: (...) Jo, altså jeg har haft nogle dårlige oplevelser, det er slet ikke det. Jeg tror bare, at jeg er blevet bedre til at sætte nogle grænser op og nogle præmisser, hvor jeg kan gå med til det, for eksempel det med X¹¹, hvor jeg sagde, at de skulle slette alle had-kommentarer på deres videoer, når de lægger dem op, for jeg gider simpelthen ikke deltage i noget, hvor det er okay, at man sviner grønlænderne til (...). For mig bliver der nødt til at være nogle præmisser for ordentlig tone og respekt, og hvis ikke de er der, siger jeg nej.

I: Hvordan sikrer du dig, at den aftale er der?

IP: Det er en samtale, jeg har med journalister inden (Interview 3: 15).

Kilden beskriver her, hvordan forskellige oplevelser har været med til at skabe en måde at håndtere journalister på, som indbefatter en indledende samtale. Begge kilder viser altså tegn på at have en relation til journalister, hvor de også vil have indflydelse på produktet og processen. Kilden fra det førnævnte citat udtrykker dog også på et tidspunkt et ønske om at blive betragtet mere i en ekspertrolle og derfor mere tydeligt som en, der også bare kan bidrage med viden:

Jeg er lige så meget en ekspert på Grønland, hvis ikke mere ekspert, på trods af at jeg ikke har nogen akademisk baggrund, så er jeg levet *experience*. Jeg har oplevet det *first hand*. Det gør mig vel til en slags ekspert. Jeg vil argumentere for, at man er mere ekspert, hvis man har levet det, end hvis man har læst om det (Ibid.: 6).

---

¹¹ Anonymiseret medie.

I dette citat kan der ses tegn på et ønske om at blive anskuet på en anden måde af journalister og dermed have en anden form for relation. Kilden nævner kort forinden, at hun er træt af strukturen i forhold til, hvordan hun ses på som kilde.. Ud fra hvilket perspektiv det ses fra, kan der også argumenteres for, at kilden bruger det, som Allern kalder *informationshindring* som en vej til at få opfyldt en række krav til, hvordan journalistikken skal være. Informationshindring betyder, som navnet på begrebet mere end antyder, at skabe en eller anden form for begrænsning i forhold til den information, der kommer ud journalistisk.

Den første kilde, som vi fokuserede på i dette afsnit, havde også nogle yderligere refleksioner i forhold til at monitorere sin relation til journalister. Det gør kilden blandt andet i dette citat:

IP: Jeg føler mig tryk ved, at jeg må se artiklerne, før de bliver trykt. Men også at de giver mig lov til at faktatjekke, så der ikke kommer nogle urigtige oplysninger ud.

I: Så det er en stor tryghed for dig at kunne få noget til citattjek generelt?

IP: Det er i hvert fald det, der gør, at jeg gerne vil deltage, når jeg kan få lov til at læse det, før det kommer ud, så jeg også kan være forberedt på, hvis der kommer en eller anden debat, at jeg et eller andet sted er mentalt forberedt på det (Interview 4: 5-6).

Her giver kilden udtryk for et behov for medbestemmelse og at forhandle om, hvad der skal ende i det journalistiske produkt – relationen er altså i stil med den anden kilde præget af en form for forhandling. Samtidig kan citatet også vise tegn på, at kilden informationshindrer. Kilden fortæller her selv om det som at sikre rigtig information via et faktatjek, men man kan argumentere for, at journalisten også selv burde have det ansvar. Citatet kan altså indikere et ønske om at decideret begrænse, hvad der kommer ud af information – her vist gennem faktatjekning og citattjek som et decideret krav. Det kan, som nævnt, være informationshindrende, hvis journalisten ikke går med til kravene, eller det ender i en konflikt mellem journalist og kilde.

Også empiriens tredje kilde viser tegn på at være i et krydsfelt mellem kilderelationer af informativ eller forhandlende karakter. I dette citat reflekterer kilden over sin egen position, der både er præget af en rolle som forsker, men også af en nuværende rolle i arbejdslivet:

Hvis jeg var i en forskerstilling, så var det jo noget helt andet. Jeg får jo egentlig lov til at udtale mig om det historiske, selvom jeg sidder i stillingen¹², men jeg tror også bare, at jeg vurderer, at det er bedre at være lidt tilbageholdende med alt for mange offentlige ytringer (...) (Interview 5: 4-5).

Her viser kilden en form for tilbageholdenhed i sin kontakt med journalister, som på en anden måde end før lægger sig op ad informationshindring. Kilden udtrykker en forståelse af sig selv som en part, der kan komme i problemer ved at udtale sig som en forsker og dermed i en ekspertrolle. Der kan altså argumenteres for, at der er en form for usikkerhed fra denne kildes side i forhold til, hvordan relationen forstås af den anden part, journalisten, og muligvis også, hvordan produktet opfattes, når det kommer ud.

Alle tre kilder udtrykker også en bevidsthed om, at de har en række rettigheder i forhold til journalisterne og det at medvirke i et medieprodukt. Denne type relation beskriver Allern også ved begrebet *rettighedsrelationer*. Der er altså fokus på de rettigheder, der er på spil i en journalist/kilde-kontekst. Vi har tidligere beskrevet, hvordan en kilde er meget opmærksom på citattjek, og en anden sætter nogle rammer op for journalister inden interviews. En af journalisterne beskriver også sin proces med at sende alle citater til tjek hos kilderne samt brødtekst (Interview 2: 8). Her udtrykkes altså også en anerkendelse af, at relationen mellem kilder og journalister også er præget af en række rettigheder, som er med til at sikre en god relation, som begge parter nyder godt af. Det kan altså også være et brud på andres forståelse af disse rettigheder, som kan være med til at skabe en dårlig relation mellem kilde og journalist.

Delkonklusion

Vi har brugt det seneste afsnit på at zoome ind på de relationer mellem kilder og journalister, som parterne selv kommer ind på i de interviews, som vi har foretaget med nogle af aktørerne i dækningen af 300-året. Ud fra dette kan vi se, at journalisterne fokuserer på deres kildenetværk og har skabt nogle rammer, hvor de gennem gode relationer har fået adgang til en række kilder, som de netop også godt kunne tænke sig at få fat i. Samtidig udviser alle kilder et ønske om at give informationer til journalister

---

¹² Interviewpersonen hentyder til sin nuværende stilling på arbejdsmarkedet.

og at være kilder, men har gennem deres oplevelser som kilder også udviklet en form for skepsis, som nu former deres medvirken.

Kolonial afasi i dækningen af 300-året

Den koloniale relation mellem Grønland og Danmark er et af de afgørende temaer i specialet. I dette afsnit tager vi med udgangspunkt i Ann Laura Stolars tekst *Colonial Aphasia: Race and Disabled Histories in France* fat i at undersøge, hvordan *kolonial afasi* kommer til udtryk for både journalister og kilder i den journalistiske proces. Vi inddrager også pointer fra Gloria Wekker via hendes begreb *det kulturelle arkiv* fra bogen *White Innocence: Paradoxes of Colonialism and Race* (2016) og begrebet *nordisk exceptionalisme* primært ud fra afsnittet "Colonialism, Racism and Exceptionalism" (Pettersen, 2012) i bogen *Whiteness and Postcolonialism in the Nordic Region: Exceptionalism, migrant others and national identities* (Jensen og Loftsdóttir, 2012).

Kolonial afasi i et journalistisk perspektiv

Vi begynder denne del af analysen med at fokusere på de to journalister, som vi har interviewet under specialearbejdet. I dette afsnit har vi fokus på, hvordan de to journalister har oplevet at dække og arbejde med en kolonial historik in mente. Begge journalister har lavet længere journalistiske produktioner og har begge været i Grønland i forbindelse med dækningen.

Det første eksempel, som vi fremhæver, er på, hvordan en af journalisterne beskriver sit møde med Nuuk under arbejdet med en række artikler til dækningen af 300-året:

(...) jeg havde ikke billeder af en moderne by, som Nuuk jo også er. Altså du ved med et *mall* og et kulturcenter og altså (.). På den måde var der nogle nye billeder inde i hovedet på mig, som jeg ikke havde, fordi jeg ikke havde været der før. Jeg tror, at min egen oplevelse af Grønland, er farvet af den måde vi ser billeder i Danmark på, og som jeg også har set billeder, da jeg selv voksede op, som var et anderledes og mindre moderne Grønland. Jeg kan også huske sådan noget med, at du ved, så kom børnene i Nuuk skatende forbi en eller på et løbehjul, ligesom de gør i København, og

nede i havnen var de på de der, hvad hedder de, *supboards*, og hvor jeg kun havde set for mig, at de var i kajakker (Interview 2: 10-11).

Dette citat og de forestillinger om Grønland, som journalisten her beskriver, kan tale ind i det, som både Stoler og Wekker påpeger: at man i tidligere kolonilande ikke bliver undervist i den koloniale fortid. Dermed kan der blive dannet et billede af det tidligere koloniland, som er baseret på forældede og forkerte fortællinger om kolonilandet. Journalisten viser også en bevidsthed om, at hun godt er klar over, at hendes forudindtagne idé om det grønlandske samfund er præget af det danske samfund og den tid, som hun er vokset op i (Ibid.: 10-11). Spurgt til hvordan hun oplevede at skulle beskæftige sig med dette felt journalistisk, sagde journalisten dette:

(...) Det er en historie, som er vigtig for Danmark, fordi det er vigtigt at forstå, hvordan vores politik i så mange årtier har påvirket Grønland, og hvordan det stadigvæk påvirker de unge mennesker, man tager op og taler med, når man er i Nuuk, ligesom vi¹³ var. Og hvordan der stadigvæk er så meget med grønlanderes liv i dag, som har at gøre med den kolonihistorie, vi har, og derfor synes jeg jo, at de historier er så sindssygt vigtige at få frem (Interview 2: 11-12).

I dette citat peger journalisten selv på, at hun mener, at det er vigtigt, at de koloniale relationer mellem Grønland og Danmark bliver dækket. Det taler ind i det, som Ann Laura Stoler påpeger i teksten *Colonial Aphasia: Race and Disabled Histories in France*, at kolonisering og racisme er på dagsordenen i vestlige medier (Stoler, 2011: 131). Det kan udledes fra citatet, at "historierne" ikke har været fremme før, hvorfor det er vigtigt at "få frem" nu. På den ene side kan det siges, at der ligger gode intentioner bag ønsket om at dække de koloniale relationer, som nogle kan opleve ikke har været dækket før. På den anden side kan det også siges at tale ind i kolonial afasi, idet koloniseringen af Grønland og de konsekvenser det fortsat har for det grønlandske folk er et emne, der har været belyst før blandt andet med afkoloniseringsbevægelsen tilbage i 1970'erne¹⁴. Dermed taler det sammen med det, som Stoler påpeger, at den koloniale historie "støves frem" frem på ny (Ibid.: 122). Dog skal det nævnes, at journalisten tager udgangspunkt i

---

¹³ Journalisten var afsted med en fotograf.

¹⁴ Nævnt i afsnittet om den historiske og nutidige kontekst.

sit eget medie. Når journalisten derfor siger, at det er vigtigt, at få "de historier" frem, kan det også insinuere, at det ikke tidligere er dækket af specifikt det medie. I forlængelse af førnævnte citat siger journalisten:

En af de ting, som jeg selv blev rystet over, da jeg talte med de unge kilder, det var, hvor mange af dem, som havde oplevelser med racisme. Det der også var rystende ved det, det var, at jeg egentlig ikke burde være overrasket, fordi alle i Danmark ved, at der bliver jøket med Grønland og jøket med grønlandere. Så jeg burde have forstået det på forhånd, men det var som om, at det var først, da jeg sad og talte med de unge mennesker, som var helt fantastiske at tale med, at jeg forstod (...), hvor mange af dem, der faktisk havde virkelig ubehagelige oplevelser fra, når de havde været i Danmark. Men også var vokset op med godt at vide, hvad for nogle billeder der er af grønlandere i Danmark (Interview 2: 12).

Journalisten udtrykker her selv, at hun gennem interviewene med de unge oplever at forstå, hvad det er for en racialisering og racistiske oplevelser, mennesker fra Grønland kan være udsat for i Danmark. Det kan indikere, at denne forståelse bliver en motivation til at gøre op med nogle af de racistiske forestillinger i de artikler, hun skriver. Det bliver bekræftet senere i interviewet, hvor journalisten siger, at hun oplevede at forstå nogle ting gennem interviewene, som hun håber at videreformidle igennem historierne (Ibid.: 15-16). Samtidig kan der læses en form for kolonial afasi ind i det. Journalisten fortæller selv, at hun indtil mødet med de unge i Nuuk ikke havde formået at forstå, hvad det er for en racisme det grønlandske folk oplever at være udsat for (Ibid.: 12). Det stemmer overens med Stoler og Wekkers pointe om, at det er svært at knytte nutidige problemstillinger med den koloniale arv på trods af, at den koloniale arv og den tilhørende racisme tidligere er belyst i forskning og medier. Det taler ind i, at det er svært at forstå, hvad der bliver sagt, hvilket kolonial afasi netop dækker over.

For den anden interviewede journalist er kendskabet til Grønland mere indgående forud dækningen af 300-året. Han har som barn boet nogle år i Nuuk og genoptog sin relation til Grønland, da han var i midten af 20'erne (Interview 1: 2). Samtidig bor han i Nuuk og arbejder som journalist, hvorfor han har et indgående kendskab til dagsordenen i Grønland¹⁵. Journalisten har en oplevelse af, at der er kommet mere fokus på Grønland i

---

¹⁵ Vi nævner dette, da det giver mening i forhold til analysen, selvom det delvist bryder med vores princip om anonymisering.

den danske presse, efter den amerikanske præsident Donald Trumps tilbud om at købe Grønland. Om den opståede interesse siger han:

Så jeg tror delvist nogle tænker, 'Gud, vi kan miste', vi må smeltes mere sammen, men for mange nok også bare, 'Gud, vi har noget deroppe', hvad fanden er det, vi har? Det har så heldigvis afledt en sund interesse for Grønland (Interview 1: 4).

Når journalisten beskriver interessen for Grønland, som noget "vi" (Danmark) kan miste, indikerer det, at Danmark ifølge ham har et syn på Grønland som "vores". Det kan siges at være et produkt af nogle indlejrede koloniale tankegange i samfundet, som ifølge Wekker stadig gør sig gældende i en europæisk sammenhæng. Ifølge journalisten er det en sund interesse, der er opstået for Grønland, men også en interesse der har til formål at smelte Grønland og Danmark sammen. Journalistens egen motivation for feltet kommer sig af, at han ønsker at udbrede mere viden om Grønland. Han mener, at der mangler kendskab og viden om Grønland blandt den danske befolkning, og at han sad inde med en viden om landet, som han kunne videreformidle (Ibid.: 6). Samtidig ønsker han at nuancere billedet af Grønland. Her bruger han programmet "Julehilsen til Grønland"¹⁶ som et eksempel på, hvor den "bløde" relation mellem Grønland og Danmark bliver dyrket:

(...) der kan vi for engang skyld dyrke noget andet, som er det bløde, vores relationer til hinanden, og at vi ikke behøves at slås og slå dem (grønlændere, red.) i hovedet med, at de ikke gør det godt nok, eller at de skal slå os (danskere, red.) i hovedet med, at vi er kolonialister. De to fløje findes. De findes de mennesker, der har det sådan, men de udgør bare et mindretal er min opfattelse i hvert fald (Ibid.: 7).

Journalisten ønsker at give et indblik i det grønlandske samfund, hvor fokuset ikke primært er på afkolonisering og relationen til Danmark. Han siger videre:

(...) den officielle vinkel er, hvad har Hans Egede og koloniseringen betydet for Grønland dengang og nu. Men der er virkelig meget derinde imellem, der handler om alt mulig andet. Fordi han betyder så meget, koloniseringen betyder så meget, så kan

---

¹⁶ Juleprogram på DR, hvor grønlandere og danskere kan sende julehilsner til hinanden. Programmet bliver sendt hvert år.

man altid putte det ind. Men der er den officielle vinkel og den uofficielle, og det uofficielle er den, vi arbejder med. Kan vi prøve at vise Grønland i dag, hvor vi også får kysten med som en helhed (Interview 1: 7-8).

Med sin podcast¹⁷ ønsker journalisten i stedet at give mikrofonen til den “almindelige” grønlander. Det kan både være udtryk for, at han mener, at kolonisering er et fokus, der har fyldt nok i danske medier, men det kan også tale ind i en kolonial afasi, hvor det er svært at finde et fælles sprog for den koloniale relation. Journalisten siger senere selv, at det er vigtigt, at formidlingen om Hans Egede ikke kun kommer fra ét perspektiv, men at afkoloniseringsbevægelsen også er repræsenteret i denne diskussion i podcasten. Derfor interviewer de¹⁸ en kilde, der repræsenterer det synspunkt (Ibid.: 8). Om inddragelse af stemmer fra afkoloniseringsbevægelsen i podcasten forklarer han videre:

Hvad *decolonize* mener og synes, det kan dem, der følger med i Grønland nærmest i søvne. Så de får masser af taletid. (...) det vigtigste var for os at give mikrofonen til nogle, der ikke normalt plejer at sige så meget, og som ikke bliver hørt, og få den kompleksitet ind i hele det her spil (Ibid.: 16).

Hvor den forrige journalist taler om den koloniale relation som noget, der ikke er i fokus, og som vi bliver nødt til at tale mere om, udtrykker den anden journalist i det ovenstående citat, at han har en opfattelse af, at stemmer fra afkoloniseringsbevægelsen får godt med taletid. Det kan hænge sammen med, at denne journalist er bosat i Nuuk, hvor den anden part er bosat i Danmark, hvorfor fokuset på de koloniale bånd kan opleves forskelligt.

Journalisten udtrykker et ønske om at få de stemmer i tale, som ikke beskæftiger sig med kolonisering og afkolonisering. Han beskriver debatten som noget, der kan være svært for “almindelige personer” at være en del af:

(...) koloniseringen i det hele taget er så polariseret, at det er enormt svært at finde ud af, hvordan lander jeg lige i midten af det her, fordi jeg ikke synes så meget om det. (...) Det var sindssygt ærgerligt, at det ikke er blevet mere reflekteret end som så, fordi vi har faktisk få kilder, hvor vi kan høre, at vores kilder siger, når vi snakker om

---

¹⁷ Journalisten har produceret en podcast i forbindelse med 300-året.

¹⁸ Podcasten er lavet i samarbejde med en anden journalist.

det, at de har overhovedet ikke nogen holdning til kolonisering. De lever bare normalt liv (Interview 1: 21).

Når journalisten udtrykker, at debatten om kolonisering og afkolonisering er "polariseret" kan det tale ind i kolonial afasi; at der ikke er et sprog for at tage debatten om det. Han ærgrer sig samtidig over, at 300-året ikke blev et rum for refleksion over den koloniale fortid, som han havde håbet på. På den ene side udtrykker journalisten dermed et ønske om, at det er et emne, der skal fokus på, og på den anden side udtrykker han, at der er en form for mættethed i forhold til at tale om den koloniale arv¹⁹. Samtidig vurderer journalisten, at mange mennesker ikke har en holdning til kolonisering, men at de lever et "normalt" liv. Det kan indikere, at koloniseringen ifølge ham ikke fylder så meget i det grønlandske samfund, som man kan være foranlediget til at tro, når man følger debatten. Journalisten reflekterer videre over, hvordan grønlandske medier har grebet dækningen af 300-året an:

(...) grønlandske medier har heller ikke lavet særlig meget om det med den grund, at vi har svært ved at åbne op for det, for hvordan skal vi håndtere det, og vi kan ikke sidde og *fact-finde* hele tiden, og vi skal også passe på, hvad vi bringer, hvis det f.eks. er *decolonize*, der hævder nogle ting, og det så viser sig at være helt forkert. Eller at vi spørger nogle af de gamle mande-forskere, der er heroppe, som benægter alt kritisk omkring koloniseringen og Hans Egede (Ibid.: 21).

Der er flere faktorer, som er på spil i de problematikker, journalisten oplever i sit virke i dækningen af 300-året. Han indikerer en skepsis overfor, hvad kilder fra afkoloniseringsbevægelsen kommer med af påstande, idet han ser et behov for, at faktatjekke "hele tiden". Samtidig har han en skepsis over for det, som han kalder "mandeforskere" i Grønland, der ikke kan se noget kritisk ved koloniseringen og udtaler sig ud fra det perspektiv.

Det kan udtryk for, at både erfaringskilder, eksperter og naturligvis partskilder bliver holdningsprægede i dækningen af 300-året og har egne interesser på spil. Konsekvensen er, at journalisterne ifølge vores interviewede journalist ikke ved, hvordan de skal gribe

---

¹⁹ Det underbygges i afsnittet om den historiske og nutidige kontekst.

debatten an, hvilket igen taler ind i kolonial afasi. I stedet bliver debatten fravalgt på grund af pres fra journalistiske normer for deadlines og tidsaspektet.

Et andet interessant perspektiv i dette interview er hans overvejelser omkring kilders oprindelse og etnicitet. Ifølge journalisten har han og hans kollega i deres arbejde haft mere fokus på, hvorvidt kilderne i podcasten er lokale, frem for hvilken etnicitet de har:

(...) det betyder mere, om du er vokset op her, og hvor længe du har boet her, end nationaliteten. For dem der har været her længe, fylder det meget, hvis du er dansker. Så bliver du tvunget til at reflektere meget over dig selv, din rolle, og den pakke du har med fra historien. Det er også derfor, at det for mig er helt umuligt at vide, hvad de folk, jeg snakker med egentlig er af nationalitet (Interview 1: 12).

Her vurderer journalisten, at mennesker med dansk oprindelse i Grønland er "tvunget til" at reflektere over den koloniale arv, og hvad de som danskere i Grønland repræsenterer. Det stemmer overens med førnævnte pointe, hvor journalisten oplever, at de koloniale bånd er noget, der fylder meget i det grønlandske samfund. Hvor Stoler og Wekker påpeger, at den koloniale arv ikke er en del af vores bevidsthed i tidligere koloniimperier, oplever journalisten her, at historien fylder meget hos folk, der repræsenterer kolonilandet. Det kan skyldes, at denne debat udfolder sig i Grønland, hvorfor der er et andet fokus på det end hos europæiske lande, som forskerne tager udgangspunkt i. Samtidig kan fokuset på lokalitet frem for etnicitet hos kilderne kollidere med en pointe om, at inuit²⁰ i højere grad skal være afsender af historien, idet fokus på lokale kilder åbner op for, at det fortsat kan være mennesker med dansk oprindelse, der definerer den dansk-grønlandske historie²¹. Journalisten forholder sig også til sin egen position i forhold til dette, da han under interviewet bliver spurgt:

Jeg positionerer mig selv som dansk journalist, men bruger altid mit X-navn²² i Grønland. I mine grønlandske relationer har jeg altid heddet X, så det vil også være unaturligt ikke at bruge det. Men jeg vil sige, at jeg udnytter det aldrig. Det er ikke det første, jeg siger. Heller ikke det sidste, men jeg bruger det ikke som døråbner (Ibid.: 14).

---

²⁰ Inuit er betegnelsen for det oprindelige folk i Grønland.

²¹ Nævnt i afsnittet om den historiske og nutidige kontekst

²² Grønlandsk navn.

Her fortæller journalisten om et grønlandsk navn, der kan åbne nogle døre i forhold til at komme i kontakt med kilder, idet han bliver en del af et ikke-italesat fællesskab. Samtidig italesætter han, at han netop ikke vil "udnytte" det, selvom han også fortæller om, at han aktivt bruger det. Det kan insinuere, at det kan bruges til at få nogle fordele i det journalistiske arbejde.

Kolonial afasi i et kildeperspektiv

Hvor vi nu har undersøgt, hvordan kolonial afasi gør sig gældende for de interviewede journalister i specialet, går vi i nedenstående afsnit i dybden med, hvordan de kilderne oplever det, som vi ser som kolonial afasi.

Vi begynder med en kilde, der reflekterer over, at det har været danske og ikke grønlandske journalister, der har kontaktet hende med henblik på interview om 300-året. Hun siger:

Det er mest danske journalister, der vil tale om det her og har interesseret sig for at høre hvordan og hvorledes. Selv de journalister fra grønlandsk radio, de er nogle danskere, der arbejder i Grønland, som har lavet det her (...) min oplevelse har været, at danskerne insisterer på at have nogle nyheder, måske også fordi der har været så meget om emnet året før i Nuuk med statuemaling²³ og unge, der tog decolonize-emnet op og havde nogle voldsomme demonstrationer (Interview 4: 1).

Her udtrykker kilden nogle tanker, der kan indikere, at hun mener, at der ikke er det samme behov for at tale om de koloniale bånd i forbindelse med 300-året i Grønland. Det kan både være udtryk for en kolonial afasi blandt den grønlandske offentlighed, at man ikke ved, hvordan samtalen skal gribes an. Det var også en pointe, som journalisten fremhævede før i citater om sit arbejde, hvor han sagde, at de på den grønlandske arbejdsplads havde svært ved at finde ud af, hvordan de journalistisk skulle gå til debatten. På den anden side kan det også være en udtryk for, at det er et emne, der allerede har været diskuteret i Grønland, hvorfor der ikke er noget "nyt" i det, som der muligvis kan være for danske journalister. Det er en pointe, vi har hæftet os ved set i lyset af 1970'ernes oprør, hvor afkolonisering var meget i fokus og førte til hjemmestyre

---

²³ Nævnt i afsnittet om den historiske og nutidige kontekst

og senere selvstyre i Grønland²⁴. At der er en kolonial afasi til stede i det grønlandske samfund bliver også indikeret i interviewet med kilden, da hun senere siger:

Jeg synes ikke, der er noget dårligt i, at danske medier interesserer sig for fælles historie. Når journalisten skriver sin egen historie, siger man tingene fra dansk perspektiv. Det er måske også os, altså grønlænderne selv, der skal være bedre til at fortælle om, hvordan vi ser tingene (Interview 4: 4).

Kilden giver her udtryk for, at hun ser det sådan, at grønlændere kan have sværere ved at tale om problematikker knyttet til den dansk-grønlandske historie. Det kan indikere, at der muligvis ikke er et sprog for at tale om det, men også at det kan være forbundet med nogle følelser, som kan være svære at blive konfronteret med.

Senere taler kilden om en massiv dansk mediedækning af Grønland i 2020, som hun også mener, kan have en effekt på den manglende lyst til at tale om den koloniale historie:

Jeg tror, grønlændere, eller vi, blev mere eller mindre mætte året før af al den omtale. Men der har været en del snak om det, og så har vi måtte mande os op om at fortælle også alt det gode Hans Egede, hans folk og folk efter ham har gjort for Grønland (Ibid.: 2).

Kilden udtrykker også i citatet et behov for at tale om kolonitiden og specifikt Hans Egede i en bestemt kontekst. Det kan tale ind i det arbejde, som kilden har²⁵, hvor hun via det kan have en oplevelse af at stå i en forsvarsposition for Hans Egede og dermed "alt det gode", som koloniseringen ifølge hende førte med sig. Det kan skyldes, at kirken og kristendommen i Grønland er et produkt af koloniseringen af landet, som hun føler, at hun skal forsvare (Ibid.: 2-3). Men det kan også tale ind i kolonihistorien i en nordisk sammenhæng, som Christina Petterson beskriver i teksten "Colonialism, Racism and Exceptionalism" (2012), hvor Danmark ofte fremstår som en human kolonimagt. Det bliver blandt andet understreget, når kilden senere i samme interview siger:

---

²⁴ Nævnt i afsnittet om den historiske og nutidige kontekst.

²⁵ Kilden har et job, som knytter sig til Hans Egede og kristendommen.

Jeg kan sagtens genkende alt det, de unge sagde, dem, der vil afkoloniseres følelser. Dem har jeg også haft som ung. Men når man læser mere om, hvordan de i virkeligheden er, og hvordan de efterfølgende har været med til fremme den grønlandske historie, så kan man ikke tillade sig kun at fokusere på de dårlige ting (Interview 4: 3).

Med udsagnet udtrykker kilden både en forståelse for og accept af afkoloniseringbevægelsens foretagende. Samtidig udtrykker kilden en oplevelse af at være i forsvarsposition for Hans Egede og de kristne missionærers virke, når hun siger, at man ikke kan tillade sig "kun at fokusere på de dårlige ting" (Ibid.: 3). Det kan hænge sammen med det, som Wekker påpeger med det kulturelle arkiv, hvor kolonitiden og de konsekvenser, den har medført ikke indgår som en del af europæiske imperiers bevidsthed. Når kilden her påpeger, at der ikke kun skal fokuseres på de negative konsekvenser af Hans Egedes virke, kan det hænge sammen med, at man netop har haft et udbredt fokus på de mere positive ting, koloniseringen har betydet. Det hænger igen sammen med Pettersons pointe om fortællingen om den danske kolonimagt som mild. Kilden fortæller fortsat, at hun gerne vil bruge sin position til at være en form for bro mellem "konservative" og "unge, der vil afkolonisere":

(...) jeg må stå et eller andet sted der i midten, og så får vi begge lejre til at tale sammen, uden at vi bekriger for meget. Jeg ved ikke, om jeg kan tillade mig at sige, at jeg har prøvet, så godt jeg nu kan, at samle en lejr og den anden lejr (Ibid.: 3-4).

Når kilden taler om to forskellige lejre, taler det ind i det, som en af journalisterne også tidligere påpegede, at debatten om den dansk-grønlandske kolonihistorie kan opfattes således, at der kun er to polariserede grupper: Dem som går ind for Hans Egede og dem som går ind for afkolonisering. Det bliver også tydeligt, når kilden siger:

Kultur møderne er ikke kun for 300 år siden, men det er noget, vi også stadig skal værdsætte, synes jeg. Dem, der vil afkolonisere, har tendens til at claimer menneskerettigheder for eksempel. Når man råber op, skal man heller ikke træde på den anden, da modparten får svært ved at sige noget. Man skal være stor nok til at invitere, blive ved med at have forskellige meninger. Man kan godt råbe højt op, men

man skal stadig passe på de basale menneskelige kristne syn og skabe værdighed (Interview 4: 5).

Som tidligere nævnt beskriver Petterson i teorien om nordisk exceptionalisme, at der er en "hjælpefortælling" forbundet med den danske kolonisering af Grønland. Denne "hjælpefortælling" kan også spores i det førnævnte citat, hvor vi bider mærke i ordene "værdssætte" og "værdighed". Det kan insinuere en underforstået forventning om, at det grønlandske folk skal sætte pris på relationen mellem Danmark og Grønland. Citatet indikerer også, at kilden har en oplevelse af en polariseret debat, hvor der ikke er plads til modsatrettede synspunkter. Det bliver tydeliggjort, da hun senere i interviewet siger:

(...) i forhold til MeToo-bevægelsen og *decolonize*-snakken så har mit syn på de to været lidt, at de var lidt samme bølge. De insisterer på, at man slagter nærmest de historiske figurer, der var (...) Når jeg sidder her, venter jeg stadig på, om nogle vil kravle ned i, hvad jeg har gjort for 20 år siden eller et eller andet. Ikke fordi jeg har prøvet at lave noget ballade dengang, men man prøver at forbedre sig på, hvad de kan grave frem (Ibid.: 6).

Kilden insinuerer en mistillid til afkoloniseringsbevægelsen, idet hun frygter, at der er nogen, der kunne finde på at sætte hende i dårligt lys. Frygten for afkoloniseringsbevægelsen og sammenligningen med MeToo-bevægelsen, som er forholdsvis ny, kan være udtryk for, at det er en anderledes form for afkoloniseringsbevægelse, end den man tidligere har set i Grønland i 1970'erne²⁶. Det taler ind i en oplevelse af debatten om afkolonisering som værende meget polariseret og hård. Men det kan også tolkes som værende kolonial afasi, da frygten kan være en konsekvens af, at der er en ukendt måde at tale om tingene på.

Bekymring for konsekvenserne af sit virke kan også ses hos en anden kilde, som vi har interviewet. Denne kilde har været aktiv på både sociale medier og har været særdeles aktiv i afkoloniseringsbevægelsen. Hun beskriver i interviewet, hvordan hun efter et interview med et grønlandsk medie fik negative kommentarer, når hun mødte folk i brugsen eller til kaffemik²⁷. Det resulterede i, at hun havde behov for at trække sig fra grønlandske medier (Interview 3: 7):

---

²⁶ Nævnt i afsnittet om den historiske kontekst.

²⁷ Grønlandsk fejringstradition, hvor gæster bliver inviteret til mad, kage og kaffe.

I: Hvad er det for nogle kommentarer?

IP: Det kan være sådan noget som; "sådan nogle som dig går vel slet ikke ind for, at man må snakke dansk længere". Det er psykisk nedbrydende ting, som har medført at jeg også har ret meget socialt angst og ikke rigtig går til kaffemik længere (Interview 3: 7).

Der kan argumenteres for, at de beskrevne oplevelser kan være udtryk for kolonial afasi, idet hun udfordrer den hidtidige forståelse af den dansk-grønlandske relation, som nogle mennesker reagerer på. At to af kilderne har en fælles frygt for at blive udstillet i forbindelse med deres foretagende taler ind i, at kolonialisme er en polariseret debat forbundet med mange følelser i det grønlandske samfund. Også i forbindelse med at udtale sig til danske medier, har kilden med baggrunden inden for afkoloniseringsbevægelsen oplevet at få kommentarer:

(...) nogle gange kan man bare blive pillet ned, hvor det bliver okay at sige grimme ting om mig og nedgøre mig (Ibid.: 18).

Vi kan på baggrund af det argumentere for, at kildens oplevelse er udtryk for kolonial afasi i Danmark og Grønland, hvor hun ved at påpege uligheder forbundet med koloniseringen oplever at få ubehagelige kommentarer. Det kan også hænge sammen med fortællingen om Danmark som en "god" kolonimagt, som Petterson beskriver.

På samme tid oplever kilden en stigende opmærksomhed på særligt sociale medier og universitetsstuderende, der ønsker at interviewe hende til projekter (Ibid.: 8). Også i danske medier oplever hun, at der er mere fokus på Grønland og kolonihistorie (Ibid.: 3). Det stemmer overens med det, som Stoler påpeger i forhold til nye strømninger med fokus på kolonial historie. Kilden bider også mærke i denne nyfundne interesse og udtaler, at ifølge hende er afkolonisering en proces, som har foregået i Grønland, hvorimod "danskerne lige pludselig er vågnet op" og har rettet sin interesse mod det (Ibid.: 10). Kilden mener også, at der mangler selvindsigt fra dansk side:

IP: Grunden til at jeg ikke følger de danske medier er, at jeg kan se, hvad det gør. Det gør, at man ikke har nogen stolthed i sig selv. (...) Danske medier nedbryder grønlændernes selvværd.

I: Ved kun at fokusere på det negative, og når det så er en positiv historie, så bliver det dansk på en måde?

IP: Ja, og så fokusere på det negative, men uden perspektivering til sig selv. Man er aldrig selv skyldig. Altså danskerne har ingen selverkendelse (Interview 3: 12).

Den manglende selvindsigt, som ifølge kilden gør sig gældende blandt danske medier, kan hænge sammen med Pettersons pointe. I denne kontekst handler det om, at danske medier og forskning bidrager til fortællingen om Danmark som en human kolonimagt, hvor den systematiske og symbolske vold, der er forbundet med koloniseringen, ikke bliver italesat. Petterson fremhæver, at denne fremstilling fortsat er dominerende i dag og portrætterer grønlændere som mentalt underlegne (Petterson, 2012: 35). Samtidig stemmer det også overens med Wekkers pointe om det kulturelle arkiv, hvor koloniseringen ikke indgår som en del af europæiske nationers selvforståelse. Kilden oplever også, at det er den samme vinkel, der går igen hos danske journalister:

Der er ikke en forståelse af, at selvfølgelig skal vi være selvstændige. Der er en forståelse af, at det kan vi ikke. Præmissen er, at det kan I ikke, og så skal jeg overbevise nogle journalister om, at det kan man godt. Jeg ville ønske at det var, selvfølgelig kan I godt blive selvstændige, men hvad er det så, der er vigtigt, hvad vil I opnå, og hvornår vil I opnå det, eller sådan nogle ting (Interview 3: 9-10).

Kilden oplever altså, at der er et gentagende fokus på, hvorvidt Grønland kan opnå selvstændighed. Det kan være udtryk for en form for kolonial afasi, da fokus er på, om Grønland kan opnå selvstændighed, frem for *hvorfor* der er et ønske om løsrivelse. Der kan argumenteres for, at det manglende fokus på *hvorfor* resulterer i, at der ikke bliver taget hul på samtalen om de følelser og oplevelser, der er forbundet med koloniseringen. Hvor den førnævnte kilde oplever, at der ikke er nok fokus på afkolonisering i danske medier, mener den tredje kilde, som vi har interviewet, at det er en gammel historie om Grønland og Danmark, der bliver gentaget i danske medier. I interviewet bliver bogen *Imperiets børn*²⁸ (Hermann, 2021) nævnt, som kilden bruger som et eksempel på en brugt vinkel, der optræder i form af ny viden:

---

²⁸ *Imperiets Børn* blev udgivet i 2021. Forfatter til bogen er Anne Kirstine Hermann.

(...) det er rigtig godt, at folk kender mere til historien. Jeg synes, det der er beklageligt ved bogen, det er den der vinkel eller den manglende inklusion af Grønlands indflydelse på udviklingen. Altså det blev lagt ud som om, det hele bliver styret fra København. Det er den danske stat, der manipulerer udviklingen. Det er uden, at grønlænderne egentlig har noget at skulle have sagt. Og det synes jeg er sådan en gammel vinkel på den periode, som jeg egentlig troede, man var kommet videre fra (Interview 5: 5).

Ifølge kilden er den viden, der bliver præsenteret i *Imperiets børn* noget, som offentligheden godt kendte til fra blandt andet en udredning²⁹ i 2007 om afviklingen af Grønlands kolonistatus (Ibid.: 5). At eksisterende viden ifølge kilden bliver præsenteret som ny viden taler ind i Stolars pointe om, at historien bliver glemt og støves frem på ny. Ifølge kilden kan forklaringen på, at viden bliver gengivet på ny, nu hænge sammen med, at "tiden er mere til, at man kigger på de historiske forhold" (Ibid.: 7). Samtidig oplever kilden, at Arktis og Grønland har ændret sig som stofområde i form af, at det ikke længere er forbeholdt faste journalister, hvorfor en basal baggrundsviden kan gå tabt (Ibid.: 11). Han påpeger, at der til gengæld er en generelt større interesse og politisk bevågenhed i det danske samfund for Grønland (Ibid.: 11-12):

Der er jo selvfølgelig udfordringer på fronten, men der er også nogle ting, der går den rigtige vej og større opmærksomhed og sådan større åbenhed for samarbejde og høre grønlandske vinkler, så det skal man jo bare være glad for, synes jeg. Altså det er jo også til gavn for forholdet, vil jeg sige, at man hører på hinanden og diskuterer og debatterer. Så er det måske mere det der med, at man skal være lidt varsom med at falde ned i vante forestillinger om, hvordan tingene hænger sammen, og det går jo begge veje. Der er jo fordomme stadigvæk, og det ved jeg ikke, om man nogensinde kommer overens (...) (Ibid.: 12).

Når kilden fremhæver, at der er mere lydhørhed over for grønlandske stemmer, stemmer det overens med det øget fokus på kolonisering, som Stoler påpeger. Alligevel udtrykker kilden også en forsigtighed i forhold til, hvordan debatten om den koloniale fortid skal forløbe, idet han bruger ordet "varsom". Det kan skyldes den polariserede

---

²⁹ Udredningen *Afvikling af Grønlands kolonistatus 1945-54 - En historisk udredning* blev udarbejdet af Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) i 2007.

debat³⁰, som de resterende interviewpersoner også nævner. Endvidere påpeger kilden fordomme som et fortsat eksisterende problem, hvilket underbygges af specialets anvendte teori, men gør opmærksom på, at fordommene “går begge veje”, hvilket kan siges at referere til strømninger fra afkoloniseringsbevægelsen.

Delkonklusion

De ovenstående afsnit har taget udgangspunkt i, hvordan koloniale problematikker – med fokus på kolonial afasi – afspejles i dækningen af 300-året for koloniseringen af Grønland med fokus på de fem interviews, som vi har foretaget. I alle interviews kan vi se elementer, der peger mod, at den koloniale historie, og de tråde den trækker op til i dag, i den grad influerer både kilder og journalisters handle-mønstre og refleksioner. En af de centrale pointer er, at de interviewede gentagne gange viser en forskellig opfattelse af området og deres egen ageren i det. Samtidig kan vi se, at faste fortællinger som nordisk exceptionalisme går igen i interviewene. Vi vil i det følgende diskussionsafsnit dykke dybere ned i dette tema.

---

³⁰ Nævnt i afsnittet om den historiske og nutidige kontekst.

Diskussion

Vi bruger de følgende afsnit på at diskutere bestemte konklusioner fra de analytiske afsnit og introducere nogle nye perspektiver. Den teoretiske tilgang til dette er i første omgang Pamela J. Shoemakers tekst om gatekeeping, "Theorizing about Gatekeeping" (1991), som vi bruger til at forstå medielandskabet og de processer, der foregår i det. Dette perspektiv vil blive anvendt til at diskutere, hvilke gatekeepingprocesser der er definerende for dækningen af 300-året for koloniseringen af Grønland. Det vil blive gjort med udgangspunkt i tidligere anvendte teoretiske tilgange samt tidligere studier af journalistik og Grønland. Yderligere vil vi slutte af med at dykke ned i en nyopstået case på det felt, som vi har undersøgt: DR's dækningen af 300-året, som først fandt sted i foråret 2022.

Det koloniale som en gatekeeper

En pointe, som vi tidligere har fremhævet, er, at flere af de personer, som vi har talt med i udarbejdelsen af specialet, har divergerende opfattelser af dækningen, hvilke kilder der skal bruges og generelt har vidt forskellige blikke på den dansk-grønlandske relation. I det seneste afsnit tog vi udgangspunkt i de fem interviewpersoners oplevelser af mediedækningen af 300-året med kolonial afasi in mente. Konklusionen blev i tråd med kolonial afasi og det kulturelle arkiv, at der *ikke* er en fælles fortælling om den koloniale historik, og hvad den betyder i dag.

Vi vil nu betragte den pointe ud fra Shoemakers pointer om gatekeeping på forskellige niveauer. Hun forklarer, at det både foregår på et individniveau, som vi har også kunnet se gennem analysearbejdet, da vi dykkede ned i de fem interviewpersoners individuelle opfattelser af dækningen. I det perspektiv kan det virke naturligt med de forskellige opfattelser af den koloniale historie. Samtidig er det interessant, at en historie, der egentlig er fælles på et samfundsniveau for alle fem personer, langt fra betragtes på samme vis. Et eksempel er en af kilderne, som vi har interviewet, der fortæller om, at hun ser en fast måde, hvorpå Grønland bliver omtalt på i danske medier:

Jeg begyndte at se et mønster i, hvordan man omtalte Grønland, og hvilke historier der kom ud om Grønland, hvor jeg kunne se, at det var meget negative historier og udelukkende sociale problemer. De nævnte aldrig alle de gode nyheder, der også er i Grønland og andre historier om vores styrker. De blev aldrig nævnt. Det var meget enten den skønne natur eller et folk i forfald, det var de to kategorier, der var i medierne. Det begyndte jeg at blive ret træt af, for hvordan bliver man nogensinde stolt af sig selv, hvis man kun hører negative historier om sig selv? (Interview 3: 1-2).

Her udtrykker kilden en opfattelse af, at journalistikken om Grønland har to bestemte vinkler. Denne stereotype opfattelse af Grønland beskrives også i tidligere forskningsprojekter. Tidligere i specialet blev der henvist til et eksempel på dette i form af et andet speciale af Louise Drivsholm, der argumenterede for, at dækningen af det grønlandske landstingsvalg i 2018 var præget af reproduktioner af gængse måder at se Grønland på. Men hun pointerede, at det afveg, når kilderne var grønlandske, og journalisten selv havde været i Grønland (Drivsholm, 2019: 2). Den undersøgelse kan også indikere, at kildeudvælgelsen og journalistens position kan være med til at skabe mere klarhed og forhindre de stereotyper, som vores interviewede kilde beskriver. Andre undersøgelser bekræfter altså det blik, som førnævnte interviewperson i dette speciale har på den danske journalistik om Grønland. Vi kan dog, som tidligere nævnt, se gennem vores interviews, at der er forskellige måder at opfatte mediedækningen og omtalen af Grønland på. I afsnittet om kolonial afasi pointerer en af journalisterne, at afkoloniseringsbevægelsen får meget taletid i pressen, og at der er andre, som mangler taletid (Interview 1: 15-16). Journalisten fremhæver også et ønske om at benytte grønlandske ekspertkilder, da han mener, at den kombination ikke ofte ses (Ibid.: 8). Dette er bare enkelte eksempler på, at der ikke er en fast opfattelse af hverken fortid, nutid eller fortidens effekt på nutiden i forhold til den koloniale relation mellem Danmark og Grønland. Her påvirker samfundsforhold – og dermed samfundsniveauet i et gatekeeping-kontekst – altså dækningen.

I forhold til kilderelationer og kildetyper er denne manglende konsensus også tydelig. Et eksempel på dette er, at journalisterne, som vi har interviewet, har temmelig forskellige opfattelser af, hvilke kilder der mangler repræsentation. Begge journalister arbejder også for forskellige medier, som også kan være til at definere denne position. Det ses eksempelvis, da den ene journalist fortæller om en ledende medarbejders rolle i, at

artiklerne om 300-året blev lavet (Interview 2: 2), hvilket kan pege på organisationsniveauet i gatekeeping. Der er også tidligere eksempler på, hvordan journalisters individuelle interesseflader er det, som definerer, om Grønland dækkes eller ej (Rasmussen, 1979). Kilderne beskriver også i forhold til kilderelationer en usikkerhed, som har ført til nogle bestemte "sikkerhedsforanstaltninger", når man skal stille op til interview. Alt dette kan igen være en gatekeepingproces på det sociale/institutionelle niveau, da vi tidligere har argumenteret for, at det kan være et led i informationshindring. Dette kan også ledes videre til det postkoloniale blik, da kilderne også udtrykker et ønske om at stille op med viden. I afsnittet om kolonial afasi kan det dog igen ses, at der er meget forskel på, hvad reel information om den dansk-grønlandske koloniale relation rent faktisk er.

Ud fra disse og tidligere betragtninger i specialet kan der rejses det spørgsmål, om kolonial afasi grundlæggende fungerer som en gatekeeper på mange niveauer i dækningen af 300-året for koloniseringen. Det kan både ses som et udtryk for de forskellige individuelle tanker og opfattelser af området, og også ses i en social og organisatorisk kontekst, men særligt i en samfundsmæssig. Vi har allerede i problemfeltet beskrevet, hvordan den koloniale historik er blevet debatteret de seneste år, og i et af de første afsnit i specialet om dets kontekst har vi kort forklaret, hvordan den koloniale relation har udviklet sig siden dens start. Når dette genstandsfelt så er påvirket af et manglende fælles sprog og manglende fælles opfattelser, er det så muligvis en grundlæggende forvirring, som bliver det definerende punkt.

Hvor blev DR af?

Vi vil nu dykke ned i en specifik case og undersøge den på samme vis, som resten af specialets empiri er blevet, men i en mere overordnet kontekst. Det gør vi, da vi mener, at det er en stor og vigtig case, da det er DR, der er tale om.

Da vi begyndte på specialet, regnede vi med, at DR ville vise sig at være en stor og afgørende spiller i den dækning, som vi undersøgte. Som Danmarks public service kanal har DR til formål at informere, uddanne og underholde (Lauridsen, 2015: 230). Eftersom 300-året er et vigtigt år i historien mellem Grønland og Danmark, havde vi forventet, at det ville afspejle sig hos DR. Men nej, dr.dk havde kun fire artikler med i

dækningen i den periode, som vi har undersøgt. Og da vi tog fat i P1 Morgen og Deadline, var der overhovedet ikke bid.

Knap et år efter 300-året er DR's dækning kommet i gang. Klikker man ind på dr.dk og går ind på DR Lyd, kan man se temaet "Grønland - lyset og mørket", hvor DR har samlet en række udsendelser om Grønland. Her er der både selvstændige podcasts om Grønland som "Qallunaaq - hvad er jeg?" og "Spiralkampagnen", ligesom der er afsnit om grønlandske problemstillinger inkorporeret i faste DR-formater i eksempelvis "Klog på sprog" og "Tværs" (DR: Grønland – lyset og mørket). Dertil er DR1-serien "Historien om Grønland og Danmark", der i fire afsnit gennemgår vigtige nedslag i historien, blevet vist i bedste sendetid. Det har desværre ikke været muligt for os at nå at lave en fyldestgørende kodning af den igangværende DR-dækning af Grønland, da det vil kræve, at vi lyttede alle radioindslag igennem samt foretog kodning af serien. I nedenstående afsnit vil vi i stedet ud fra en mere overordnet tilgang beskrive og diskutere DR's dækning i 2022, primært ud fra perspektiver om repræsentation og kolonial afasi.

Samlebetegnelse

I specialets kodning fandt vi fire artikler om 300-året på dr.dk. De handlede om henholdsvis film, mad, fotos og ting, du måske ikke vidste om Hans Egede (Bilag 1). Det kan kategoriseres som letlæselige artikler med et underholdende element i forhold til den DR-dækning, der er aktuel nu. Det første, vi bider mærke i ved den nuværende dækning, er selve navnet på temaet "Grønland - lyset og mørket". Det kan få tankerne hen på noget meget kontrastfyldt, som lys og mørke er, og insinuere, at dækningen både indeholder positive og negative elementer i fortællingen om Grønland. Selvom det er en bred dækning, kan det også være udtryk for en forsimpning af emnet, idet alle de forskellige vinkler er samlet under én betegnelse: Grønland. Forsimplingen kan ses ved, at der på DR ikke optræder andet indhold om bestemte lande, som er samlet under én landebetegnelse som eksempelvis "Færøerne" eller "Italien". Når det er sagt vil der højst sandsynligt opstå en kategori på DR under "det amerikanske valg", hvis der var valg i USA, eller andre centrale temaer. Hvad, der adskiller sig her, er, at ikke alt indholdet under "Grønland - lys og mørke" er relateret til 300-året. Derfor kan der argumenteres for, at der opstår en forsimpning, når alt indhold om Grønland er samlet under en kategori. Hvilket indhold, der er af nyere dato, og hvilket indhold der er ældre, er ikke

muligt at gennemskue i temaet (DR: Grønland – lyset og mørket). Samtidig taler “lys og mørke” ind i en kategoriseret fortælling, hvor det enten er positivt eller negativt og dermed ikke så nuanceret. Det passer også med vores pointe i det foregående diskussionsafsnit om en “forvirret” dækning af 300-året, som bunder i kolonial afasi.

Historien om Grønland og Danmark

En af de største satsninger i dækningen er DR1's historiske dramadokumentar “Historien om Grønland og Danmark”. Om seriens tilblivelse siger DR's direktør for Kultur, Børn og Unge Henrik Bo Nielsen i artiklen “Tema på vej: DR sætter fokus på Grønland og Danmarks fælles historie”:

Grønland og Danmark ligger 3000 kilometer fra hinanden adskilt af det gigantiske Atlanterhav. Men de to nationer deler en lang historie, og det er på tide, at den bliver fortalt sammenhængene til befolkningerne - fra koloniseringen til kampen om selvbestemmelse. Det er en kompleks historie, som er fuld af stærke følelser, dilemmaer og forskellige opfattelser af, hvem der er skurke og helte. Men det er ikke grund nok til ikke at gøre forsøget. DR kommer nu med vores bud på historien. Serien er ikke en endegyldig sandhed, men en mulighed for, at vi alle får et samlet og nyt udgangspunkt at debattere ud fra. Ambitionen med serien er, at vi ikke bare lærer noget om os selv - men i særlig grad, at Grønland og Danmark også lærer noget om hinanden som folk og som lande (DR: Historien om Grønland og Danmark).

Ud fra citatet kan det læses, at DR's ambition med serien er at give et indblik og ny viden i historien mellem Grønland og Danmark. Der kan spores en kolonial afasi i citatet, idet Nielsen siger, at “det er på tide, at den bliver fortalt sammenhængende til befolkningerne”. Det indikerer, at historien ikke er fortalt før, hvilket ikke stemmer overens med den forskning, bøger, dokumentarer osv., der er om feltet. At der i citatet er fokus på en “sammenhængende” fortælling kan være udtryk for kolonial afasi, idet der ikke er et fælles sprog for at tale om koloniseringen. På den anden side kan vi også gå ud fra, at Nielsen udtaler sig i forhold til DR's dækning, og at der ifølge DR selv dermed ikke har været en “samlet” fortælling om historien før. Da DR er en mastodont og unik inden

for det danske medielandskab, kan vi også overveje, om netop DR-indhold når bredt ud på en måde, som en bog eller anden mediedækning ikke gør.

Når Nielsen nævner, at der er forskellige opfattelser af, hvem der er "skurke" og "helte" i historien taler det ind i en unuanceret version, hvor der er en forventning om "gode" og "dårlige" karakterer. Det taler ind i samme pointe som navnet på temaet "lys og mørke", hvor det er en enten-eller fortælling. Samtidig kan vi argumentere for, at det koloniale aspekt er nedtonet i førnævnte DR-artikel "Tema på vej: DR sætter fokus på Grønland og Danmarks fælles historie", der handler om DR's nye dækning. Kun i Nielsens citat bliver "kolonisering" nævnt, hvorimod der i resten af artiklen står "fælles historie" og "Hans Egedes ankomst" (DR: Historien om Grønland og Danmark). At der kun ét sted står "kolonisering" om en historie, hvor kolonisering netop er omdrejningspunktet og fortsat er så centralt i dag, kan udtrykke en kolonial afasi. Vi kan kun gisne om, hvorvidt det er et aktivt valg ikke at nævne "kolonisering" og i stedet fremhæve "fælles historie".

En pointe ved serien, som DR selv påpeger, er, at mediet har haft en ambition om at inddrage grønlandske stemmer i tilblivelsen af dramadokumentaren (KNR: Ny DR-serie). Eksempelvis er der flere grønlandske aktører knyttet til serien. Samtidig muliggør et samarbejde mellem DR og KNR³¹, at dramadokumentaren også bliver vist på KNR med grønlandske undertekster, hvormed det bliver muligt for grønlandsksprogede at se serien. At der er øget fokus på repræsentation stemmer overens med det samfundsmæssige øget fokus på kolonialisme og racisme, som Ann Laura Stoler nævner i teksten *Colonial Aphasia: Race and Disabled Histories in France* (2011). Alligevel kan graden af repræsentation diskuteres, da manuskriptforfatterne umiddelbart fremstår som med danske tilhørsforhold, hvilket kan være med til at forstærke et udpræget dansk blik på historien. Når Nielsen i førnævnte citat derfor siger, at ambitionen er "at Grønland og Danmark også lærer noget om hinanden som folk og som lande", kan det diskuteres, om denne viden er fra et ligeværdigt udgangspunkt.

At ruske op i den koloniale arv

I tråd med ovenstående pointe om repræsentation, kan det påpeges, at DR's generelle dækning af 300-året (og Grønland) har mere fokus på, hvem der fortæller historien, end det kan siges at være tilfældet i tidligere dækning af Grønland baseret på specialets

---

³¹ Kalaallit Nunaata Radioa er Grønlands public service mediehus.

interviewpersonernes argumentation om manglen på grønlandske stemmer i grønlandsdækning. Det baserer vi på, at flere af DR's podcastserier, "Qallunaaq - hvad er jeg?", "3900 Nuuk" og "Tilbage til Tasiilaq" har grønlandske fortællere. Det kan siges at udfordre den koloniale afasi, idet historierne bliver fortalt fra et andet perspektiv, end tendensen har været før. At DR kan vælge at køre så fokuseret en dækning af Grønland og 300-året er udtryk for den status, DR har som public service medie i Danmark. Dækningen smitter også af på den mere generelle dækning i det danske medielandskab, hvor Grønland kommer mere i fokus via DR-historierne, ligesom DR som det største danske mediehus kan udbrede historierne på tværs af deres mange kanaler på både skrift, radio og TV. Det taler ind i, at DR som gatekeepers kan skabe opmærksomhed og forandring på et felt, hvis de vælger det. DR-historien "Spiralkampagnen"³² har eksempelvis ført til, at den danske regering og Naalakkersuisut³³ netop har indgået en aftale om, at der skal foretages en historisk udredning, der dækker perioden fra Anden Verdenskrig og frem til i dag (KNR: Ny historisk udredning). På den anden side kan det diskuteres, om den massive DR-dækning kan have konsekvenser for mennesker i Grønland, som muligvis kan opleve det som intenst eller retraumatiserende, når der kommer flere historier på én gang, der vinkler på de koloniale konsekvenser for grønlandere. Naalakkersuisut har eksempelvis i kølvandet på "Spiralkampagnen" lovet psykologhjælp til kvinder i Grønland, der føler behov for det en mulig retraumatisering (KNR: Krisereaktioner efter spiralskandalen). Spørgsmålet er, om dækningen fortsætter, eller om alt, hvad der er rusket op i den koloniale fortid, vil forplantes i kolonial afasi.

---

³² Podcastserie der går i dybden med, hvordan tusindvis af kvinder i Grønland fik opsat spiral fra 1966 til 1970'erne som led i den danske regerings strategi for at nedbringe befolkningsvæksten i Grønland.

³³ Den grønlandske regering.

Konklusion

Vi har i dette speciale undersøgt den danske dækning af 300-året for koloniseringen af Grønland. Det er blevet gjort gennem empiri bestående af en indholdsanalyse af dækningen med fokus på kilderne og en række interviews med både kilder og journalister fra dækningen. De tre primære fokuspunkter teoretisk har været kilderelationer og -typer, kolonial afasi og gatekeeping.

En af de første ting, som vi har erfaret i arbejdet med specialet, har været, at dækningen af 300-året har været sparsom i den periode, hvor man rent faktisk kunne markere dagen. Det har skabt et smalt genstandsfelt for dette speciale, som er blevet suppleret af en række interviews med deltagere i denne dækning. Deres overvejelser er blevet undersøgt gennem de tre førnævnte teoretiske perspektiver.

I forhold til kilderelationer og repræsentation på et kildeplan har vi kunnet konkludere, at relationerne mellem kilder og journalister er præget af krav om tillid, en villighed til at give informationer, men også en forsigtighed fra kildernes side. Samtidig er spørgsmålet om repræsentation påvirket af divergerende holdninger til, hvor vigtigt det skal være, og hvad der er en mangelvare.

Efterfølgende dykkede vi ned, hvordan kilder og journalisters oplevelser af den danske mediedækning af 300-året kan være udtryk for kolonial afasi. Den mest centrale pointe fra dette afsnit har været, at den manglende fælles koloniale fortælling og et dertil manglende sprog kommer frem i interviewene.

Ud fra disse konklusioner har vi diskuteret videre ud fra et gatekeepingsperspektiv og har præsenteret den overvejelse, at kolonial afasi fungerer som en gatekeeper, der forvirrer dækningen, også her specifikt i forhold til kilderelationer og kildevalg.

Litteraturliste

Faglitteratur

Allern, Sigurd (2015): "Når journalister danser med kilder". I: Allern, Sigurd (2015): *Journalistikk og kildekritisk analyse*. Cappelen. ISBN: 9788202405816

Beukel, Erik; Jensen, Frede P. og Rytter, Jens Elo (2007): *Afvikling af Grønlands kolonistatus 1945-54 – en historisk udredning*. Dansk Institut for Internationale Studier. ISBN: 978-87-7605-186-0

Bhambra, Gurminder K. (2014): "Postcolonial and decolonial dialogues", *Postcolonial Studies*, 17:2.

Bjerg, Lars : "Interviewteknik: Kildeidentifikation". I: *Interviewteknik: Kildeidentifikation nr. 2*, 29.09.2005, s. 1-3 (Artikel)

Bjørn, Frederik Skaftø; Carlsson, Mads; Knudsen, Britt Krongaard; Rosing, Malu og Suri, Sara Rusted (2021): *Grønland i de danske medier: En undersøgelse af nyhedsdækningen af Grønland under landstingsvalget 2021*. Roskilde Universitet.

Brinkmann, Svend (2015): "Etik i en kvalitativ verden". I: Brinkmann, Svend og Tanggaard, Lene (2015): *Kvalitative metoder – en grundbog*. Hans Reitzels forlag. ISBN: 978-87-412-5904-8

Brinkmann, Svend og Kvale, Steiner (2009): *Interview - introduktion til et håndværk*. Hans Reitzels Forlag.

Baarts, Charlotte (2015): "Autoetnografi". I: Brinkmann, Svend og Tanggaard, Lene (2015): *Kvalitative metoder – en grundbog*. Hans Reitzels forlag. ISBN: 978-87-412-5904-8

Drivsholm, Louise Schou (2019): *Inatsisartut: En undersøgelse af tre danske dagblades dækning af Grønlands landstingsvalg i 2018*. Roskilde Universitet

Eskjær, Mikkel Fugl; Helles, Rasmus (2015): *Kvantitativ indholdsanalyse*, 1. udg., Samfundslitteratur, Frederiksberg. ISBN: 978-87-593-1749-5

Frandsen, Niels H. ; Gulløv, Hans Christian ; Heinrich, Jens ; Jensen, Einar Lund ; Marquardt, Ole ; Rud, Søren ; Seiding, Inge ; Thuesen, Søren og Toft, Peter A. (2017): *Grønland: den arktiske koloni*. Gads Forlag. ISBN: 978-87-12.04955-5

Hussain, Naimah (2018): *Journalistik i små samfund: Et studie af journalistik praksis på grønlandske nyhedsmedier*. Roskilde Universitet

Jensen, Lars og Loftsdóttir, Kristín (2012): *Whiteness and Postcolonialism in the Nordic Region: Exceptionalism, migrant others and national identities*. Taylor & Francis Group.

Jespersen, Maria Albøg (2016): *Isornartorsiorpisi?: En undersøgelse af omfanget af kritisk journalistik i den landsdækkende grønlandske presse*. Roskilde Universitet.

Jørndrup, Hanne (2022): *Dem vi (stadig) taler om: Etniske minoriteter i danske nyhedsmedier*. Roskilde Universitet.

Lauridsen, Palle Schantz (2015): "Tv - fra broadcasting til streaming". I: Lauridsen, Palle Schantz og Erik Svendsen (2015): *Medieanalyse*. Samfundslitteratur.

Petterson, Christina (2012): "Colonialism, Racism and Exceptionalism" I: Jensen, Lars og Loftsdóttir, Kristín (2012): *Whiteness and Postcolonialism in the Nordic Region: Exceptionalism, migrant others and national identities*. Taylor & Francis Group.

Rasmussen, Lars Toft (1979): *Danske mediers dækning af grønlandsstoffet*. Danmarks Journalisthøjskole.

Shoemaker, Pamela J. (1991): "Theorizing about Gatekeeping". I: Shoemaker, Pamela J.

(1991): *Gatekeeping*. Communication Concepts/ Sage Publications. ISBN 0-8039-4437-3.

Stoler, Ann Laura (2011): *Colonial Aphasia: Race and Disabled Histories in France*. Duke University Press

Wekker, Gloria (2016): *White Innocence: Paradoxes of Colonialism and Race*. Duke University Press.

Wolfgang, Maja Ulrike (2019): *Danske nyhedsmediers dækning af Grønlands Landstingsvalg i 2018 - et studie af kolonialitet i dansk nyhedsjournalistik, og hvordan journalistik kan dekoloniseres*. Roskilde Universitet.

Internetkilder

Berlingske: Statuer vandaliseres. Lokaliseret senest den 28. juni 2022.
<https://www.berlingske.dk/internationalt/problematiske-statuer-bliver-vandaliseret-og-revet-ned-i-lande>

Borgerforslag.dk. Lokaliseret senest den 9. juni 2022.
<https://www.borgerforslag.dk/se-og-stoet-forslag/?Id=FT-01661>

Danmarkshistorien.dk: Grønland. Lokaliseret senest den 29. juni 2022.
<https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/groenland>

Dansk Journalistforbund: Presseetiske regler. Lokaliseret senest den 10. juni 2022.
<https://journalistforbundet.dk/presseetiske-regler>

Deadline. Lokaliseret senest den 9. juni 2022.
<https://www.dr.dk/om-dr/nyheder/ny-vaert-paa-deadline>

DR: Flere tusind på gaden. Lokaliseret senest den 10. juni 2022.
<https://www.dr.dk/nyheder/indland/flere-tusind-paa-gaden-stilhed-og-kampraab-mod-racisme>

DR: Slavehandler statuer rives ned. Lokaliseret senest den 10. juni 2022.
<https://www.dr.dk/nyheder/indland/slavehandlerstatuer-rives-ned-verden-over-hvad-skal-vi-goere-i-danmark>

DR: grønlandske film. Lokaliseret senest den 9. juni 2022.
<https://www.dr.dk/nyheder/kultur/film/det-er-maerkeligt-hollywood-ikke-har-opdaget-os-endnu-her-er-fem-film-du-boer-se>

DR: Grønland – lyset og mørket. Lokaliseret senest den 9. juni 2022.
<https://www.dr.dk/lyd/tema/groenland-lyset-og-morket>

DR: Historien om Grønland og Danmark. Lokaliseret senest den 9. juni 2022.
<https://www.dr.dk/om-dr/nyheder/tema-paa-dr-historien-om-groenland-og-danmark>

DR: Spiralkampagnen. Lokaliseret senest den 29. juni 2022.
<https://www.dr.dk/lyd/p1/spiralkampagnen>

Folkekirken.dk: Hans Egede. Lokaliseret senest den 29. juni 2022.
<https://www.folkekirken.dk/folkekirken-arbejder/mission/groenlands-apostel-hans-egede>

Infomedia guide. Lokaliseret senest den 9. juni 2022.
https://infomedia.force.com/s/article/S%C3%B8getips?fbclid=IwAR0u2Fwy_sJVChY1kd6uwfBHwMUEoRpDsw0sN5zfgHPzoPDwfdtPX9RQXew

Inuit Circumpolar Council. Lokaliseret senest den 9. juni 2022.
<https://www.arctic-council.org/about/permanent-participants/icc/>

KNR: Afstemning om Hans Egede er slut. Lokaliseret senest den 29. juni 2022.
<https://knr.gl/da/nyheder/afstemning-om-hans-egede-er-slut-flertal-s%C3%B8mmer-statue-fast-til-fjeldtop%C2%A0>

KNR: De unge fører an. Lokaliseret senest den 29. juni 2022.
<https://knr.gl/da/nyheder/kulturhistoriker-de-unge-f%C3%B8rer-i-debatten-om-afkolonisering>

KNR: Hans Egede statue udsat for hærværk. Lokaliseret senest den 28. Juni 2022.
<https://knr.gl/da/nyheder/s%C3%A5-skete-det-igen-hans-egede-udsat-h%C3%A6rv%C3%A6rk>

KNR: Juridisk faderløse sender krav om erstatning. Lokaliseret senest den 29. juni 2022.
<https://knr.gl/da/nyheder/juridisk-faderl%C3%B8se-sender-krav-om-erstatning-til-de-n-danske-stat>

KNR: Krisereaktioner efter spiralskandalen. Lokaliseret senest den 9. juni 2022.
<https://knr.gl/da/nyheder/kvinder-f%C3%A5r-krisereaktioner-efter-spiralskandalen-%E2%80%93-nu-er-der-hj%C3%A6lp-p%C3%A5-vej>

KNR: Nuuk dropper markering. Lokaliseret senest den 27. Juni 2022.
<https://knr.gl/da/nyheder/nuuk-dropper-al-markering-af-300-%C3%A5ret-hans-egedes-ankomst>

KNR: Ny DR-serie. Lokaliseret senest den 9. juni 2022:
<https://knr.gl/da/nyheder/instrukt%C3%B8r-om-ny-dr-serie-det-er-vores-fors%C3%B8g-p%C3%A5-inddrage-en-gr%C3%B8nlandsk-synsvinkel>

KNR: Ny historisk udredning. Lokaliseret senest den 9. juni 2022.
<https://knr.gl/da/nyheder/danmark-og-gr%C3%B8nland-er-klar-historisk-udredning-skal-s%C3%A6ttes-i-gang-nu>

KNR: Nuuk dropper markering. Lokaliseret senest den 9. juni 2022.
<https://knr.gl/da/nyheder/nuuk-dropper-al-markering-af-300-aaret-hans-egedes-ankomst>

Kongehuset. Lokaliseret senest den 27. juni 2022.
<https://www.kongehuset.dk/menu/foto--video/besog-i-gronland-gennem-tiden>

Kristeligt Dagblad: Et opgør er i gang. Senest lokaliseret den 10. juni 2022.
<https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/et-opgoer-er-i-gang-groenlaendere-vil-overtage-historien-om-deres-eget-land>

P1 Morgen. Lokaliseret senest den 9. juni 2022.
<https://www.dr.dk/lyd/p1/p1-morgen>

Politiken: Eksperimentbørn får godtgørelse. Lokaliseret senest den 29. juni 2022.
<https://politiken.dk/indland/art8643809/Gr%C3%B8nlandske-eksperimentb%C3%B8rn-f%C3%A5r-godtg%C3%B8relse>

Radio4: Den grønlandske arv. Lokaliseret senest den 28. juni 2022.
<https://www.radio4.dk/program/den-groenlandske-arv/>

Retsinformation.dk: Grønlands Selvstyre. Lokaliseret senest den 29. juni 2022.
<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2009/473>

Sermitsiaq. Lokaliseret senest den 27. Juni 2022. <https://sermitsiaq.ag/node/228146>

Statsministeriet: Historisk udredning. Lokaliseret senest den 29. juni 2022.
<https://www.stm.dk/media/11376/faelleserklaering-om-historisk-udredning-dk.pdf>

Sundhed.dk. Lokaliseret senest den 10. juni 2022.
<https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/hjerne-og-nerver/symptomer/sprog-og-taleforstyrrelser/>

Bilag

Bilag 1: Indholdsanalyse.

Interview 1: Med journalist.

Interview 2: Med journalist.

Interview 3: Med kilde.

Interview 4: Med kilde.

Interview 5: Med kilde.

Interview 6: Med Ann-Sophie Greve Møller.